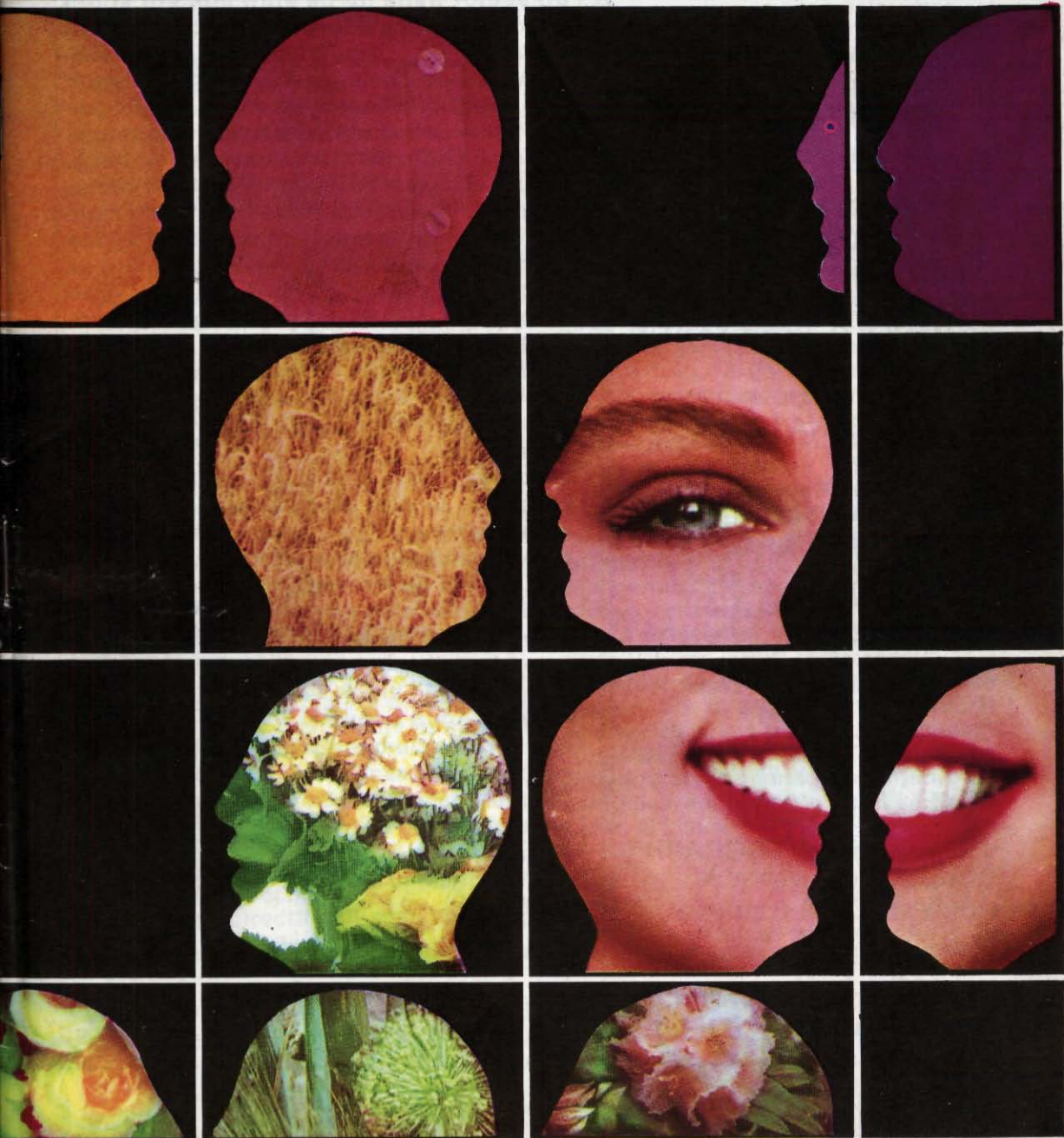

UNIVERS

PSYCHO

MODALITĂȚI DE COMUNICARE

Nr. 1
1994

**SOCIETATEA
ȘTIINȚĂ & TEHNICĂ S.A.**

Societate cu capital de stat,
funcționând sub egida Ministerului
Cercetării și Tehnologiei, înma-
triculată în Registrul Comerțului
cu nr. J 40/6775/1991

Consiliul de administrație
**IOAN ALBESCU
GABRIELA BULIGA
CONSTANTIN PETRESCU**

Redactori
**EMILIAN M. DOBRESCU
GEORGE BACIU**

MTC
PAVEL D. CONSTANTIN

Coperta
ILEANA LALUȚ

Difuzarea
**CORNEL DANELIUC
MUGUREL NIȚULESCU**
(telefon: 617 72 44 sau
617.60 10, int. 1151)

Adresa: Piața Presei Libere
nr. 1, cod. 79781, sector 1,
București
Telefon: 617 72 44 sau
617 60 10, int. 1151

Tiparul:
Tipografia "INTERGRAPH"
Telefon: 769 35 68

Abonamente se pot face
direct la redacție.

Lei 500

Argument

Apariția unei noi publicații de cultură în actualul climat economic este, la prima vedere, un act sinucigaș. Deja de aproape un an, marea majoritate a publicațiilor de cultură - începând cu cele de critică literară - sunt puternic afectate, iar unele au început să dispară, lăsând în urmă un imens gol spiritual, dar și serioase datorii. Chiar și piața cărții - un sector până nu de mult eficient și din punct de vedere financiar - a început să resimtă mai acut "beneficiile" unei politici economice neadecvate realității. Asta pentru că deși există bune intenții pentru a sprijini cultura autentică și valoroasă prin intermediul unor pârgonii adecvate economiei de piață, dezorganizarea, corupția, și lipsa de profesionalism a celor ce lucrează în sistemele publice fiind, totodată, chemați să aplice germenul unui sistem legislativ menit să protejeze actul cultural și, în mod excepțional, cultura națională, anulează toate eforturile în acest sens.

De bună seamă, a investi acum și aici într-un act de cultură este aproape sigur un fapt *aducător de pagubă pe termen scurt*. Există însă oameni și instituții care acționează, chiar și în atari condiții, având în vedere un termen mediu și lung. În această perspectivă a investi într-un act de cultură este o activitate eficientă și pe plan economic. Iar noi ne încumetăm editând această nouă revistă de tip magazin, care va cuprinde o paletă largă de aspecte ale cunoașterii - de la teoria psihosociologică la divertisment - să investim în viitor. N-am avea acest curaj dacă nu am fi convinși, stimați cititori, de colaborarea Dumneavoastră. În acest sens, am fi încântați să ne faceți cunoscută opinia Dumneavoastră referitoare la acest număr - pilot, precum și sugestii pentru evoluția profilului său.

Vă mulțumim anticipat și vă asigurăm de toată bunăvoința noastră.

IOAN ALBESCU
Director al Societății
"Știință & Tehnică" S.A.

Modalități de comunicare

Derivând de la latinescul "comunis" (comun), comunicarea semnifică simplul fapt că atunci când comunicăm, încercăm să stabilim cu cineva o comunitate, în (către) care să difuzăm informații, idei, atitudini.

Schema, deja devenită clasică, a lui Meyer-Eppler ne "învață" că pentru o comunicare este nevoie de: emițător, receptor, repertoriu (unul sau mai multe mesaje transmise prin intermediul unui canal între cei doi poli ai comunicării; eventual retransmiterea mesajului).

Comunicarea se poate defini în diferite feluri, în sensuri variate care exprimă diversele niveluri și diversele forme ale relațiilor umane pe care le mijlocește. Evident, în societatea umană comunicarea este socială și cuprinde toate mecanismele prin care relațiile umane există și se dezvoltă, dar și toate simbolurile gândirii împreună cu mijloacele de propagare și conservare a lor. Psihologic, comunicarea ar putea fi considerată procesul prin care individualitățile observă stimulii și reacționează în grade diferite la perceperea lor.

Comunicarea este un "câmp al interdependențelor" individuale, sociale, dar și economice, politice și culturale. O comunicare între două persoane este completă atunci când acestea înțeleg semnalele în același fel.

Formele comunicării sunt multiple: directă, indirectă, unilaterală, reciprocă, privată, publică (de masă), care pot fi și combinate între ele: reciprocă directă (față în față), reciprocă indirectă (prin radio, telefon), unilaterală directă (într-o conferință),

unilaterală indirectă (prin intermediul discului, filmului, scrisorii) etc. După George A. Miller, cele patru "rațiuni" ale comunicării sociale sunt: a. creșterea uniformității informației; b. creșterea uniformității opiniei; c. modificarea ordinii ierarhice a grupului; d. exprimarea emoțiilor.

Cele mai semnificative teorii asupra comunicării au tratat-o fie din punctul de vedere al competenței comunicative (J. Habermas), fie al nivelului la care se realizează: inter-uman, inter-nivelic și în grup (C. Mircea). O teorie sociodinamică a modurilor de comunicare a elaborat A. Moles, raportându-se critic la alte doctrine asupra comunicării: demagogică (aflată în serviciul publicității), dogmatică (legată de forme de propagandă), piramidală, eclectică (culturalistă).

Prezentând comunicarea ca acțiunea de a face un individ sau un organism să participe la experiențele mediului unui alt individ sau organism, Fr. Dessart a stabilit o trăsătură definitorie a actului comunicațional - este participativ, ceea ce implică necesitatea "educomunicării", indispensabilă existenței umane, la fel ca și alfabetizarea.

Astăzi, mai mult ca oricând, este nevoie de o etică a comunicării umane. De aceea trebuie să acționăm în așa fel încât aceasta să nu atenteze la demnitatea umană. Modalitățile de comunicare îi permit omului să fie pe deplin el însuși.

Sociolog
Emilian M. Dobrescu

Limbajul, gloria care încoronează omul

Omul este o ființă vorbitoare. El și-a construit o lume de cuvinte și trăiește în ea așa cum trăiește într-o lume de obiecte și persoane.

Limbajul înseamnă comunicare, iar comunicarea nu este altceva decât schimbul de semnificații dintre oameni. Prin cuvinte, oamenii exprimă simbolurile obiectelor, atributelor lor, dar și obiectele ca atare. Semnificațiile date cuvintelor sunt rezultatul unei convenții la care se ajunge, prin utilizarea lor repetată. Altfel, fiecare și-ar crea propria sa limbă dar n-ar putea comunica cu ceilalți. Membrii societății sunt constrânși să folosească cuvintele cu înțelesurile lor comune pentru toți ca să aibă loc o comunicare reală și ca ei să exprime ceea ce vor sau intenționează să exprime.

Lumea obiectelor-cuvinte este la fel de reală și, uneori, de dureroasă ca și lumea obiectelor-lucruri, dacă nu chiar mai dureroasă. Altfel, n-ar fi de înțeles de ce adeseori cuvintele dor mai puternic

decât actele sau gesturile. Ele sunt încărcate cu semnificații, cu simboluri, cu stări de suflet și de spirit pe care obiectele, ca atare, nu le posedă.

Am recurs la acest scurt periplu pentru a supune dezbaterii o problemă extrem de actuală, și anume, a limbajului, a modului în care vorbim și scriem, a grijii pe care trebuie s-o avem întotdeauna față de cum ne înfățișăm prin exprimare, fie ea orală sau tipărită. Pentru că printre multele neajunsuri aduse de perioada de tranziție, care are, fără îndoială, și reușitele ei, unul dintre ele este și deteriorarea, pe zi ce trece, a limbajului, degradarea lui, pe de o parte, prin pierderea semnificațiilor îndeobște recunoscute ale cuvintelor, iar, pe de alta, prin coborârea sau decăderea lui în abrutizare și obscenitate. Ambele aspecte sunt la fel de malefice pentru un om care aspiră la a-și îmbunătăți și înfrumuseța nu numai mediul înconjurător, condițiile de viață, de muncă, dar și

propria-i personalitate. Comportamentul profesional, comportamentul social sau familial se desfășoară prin intermediul comportamentului verbal. Ținuta vestimentară, înfățișarea sau aspectul fizic al individului au rolul lor în definirea personalității umane, dar ambele pot fi consonante sau disonante în raport cu limbajul. Un comportament profesional de înaltă performanță, un comportament social civilizată, cu gesturi și acte amiabile, care să inducă o stare de armonie, presupun cu necesitate un comportament verbal elevat, el însuși generator de înțelegere și confort psihomoral. Iar dacă la acestea se adaugă o ținută vestimentară îngrijită, echilibrată și o prezență fizică demnă și verticală, la propriu și la figurat, s-ar putea spune că acea personalitate umană se apropie de așteptările timpului, ale perioadei pe care o trăiește.

Cercetătorii problemei au numit metaforic *limbajul - gloria care încoronează omul*, pentru că de modul cum se exprimă, de stilul cum se manifestă prin vorbirea orală sau scrisă, el își câștigă interlocutorii sau îi pierde, îi stăpânește prin forța de atracție și seducție a cuvintelor, încoronându-se, sau rămâne un învins, un prizonier al propriei subdezvoltări umane, inclusiv verbale.

Ceea ce surprinde, în ultimii patru ani, este faptul că multele libertăți dobândite au fost înțelese de fiecare în felul său și în loc să beneficiem de un climat de înțelegere și comu-

nicare umană, o atmosferă de discordie și vrajbă s-a instalat. Iar limbajul oral sau scris a fost mijlocul cu care s-a instrumentat disensul, discordia. Libertatea de exprimare a fost înțeleasă ca libertatea de a blama, de a discredita, de a ponegri. Libertatea de a întreprinde a fost tradusă, de către unii, bineînțeles, în libertatea de a specula, de a face tranzacții oneroase, de a trăda interesele naționale etc.

Dintre toate trădările, însă, limba română a fost cea mai trădată, cel mai greu afectată. De la limbajul stradal din care a dispărut bunul-simț, rușinea și respectul, la limbajul firmelor multicolore care sunt un grav atentat la limba română literară, prin non-sensul unora dintre ele, ca și prin împrumuturile barbare preluate din toate limbile, până la discursul politic care, la unii politicieni și-a pierdut orice corespondență cu realitatea.

Limba română - cultă și populară, deopotrivă, atât de frumoasă și duioasă, a devenit de nerecunoscut când mergi pe stradă și "lecturezi" numele cu care au fost botezate dughenele, magazinele, firmele. Un străin căruia nu i s-ar spune unde se află, chiar dacă ar ști limba română, nu și-ar putea da seama că se află în România, atât de incredibil și de neiertat au fost maltratate unele denumiri... în numele modernizării și al tradiției.

Însușirea limbilor străine, utilizarea lor în relațiile cu partenerii de afaceri este unul dintre cele

Lumea însăși
e un univers de semne,
o carte de citit și descifrat
ADRIAN DINU RACHIRIU

mai mari câștiguri culturale ale democrației post-decembriste.

Dar renunțarea la numele românești de magazine, la cuvintele românești care ne identifică, ne individualizează ca nație și popor este o mare pierdere. Păstrarea măsurii se impune și aici. Or, prin starea la care s-a ajuns, se pare că uneori se întrec măsura.

Ca să nu mai vorbim de faptul că în limbajul politic, politicienii nu mai dau aceeași semnificație cuvintelor. Deși vorbesc toți românește, în realitate, ei nu comunică unul cu altul, un partid cu altul. Fiecare are semnificația sa despre tranziție, despre căile ieșirii din criză, despre gestionarea eficientă a bogăției naționale sau despre reformă. De unde putem conchide că limbajul s-a

îndepărat de realitate și a devenit un joc în sine, mult mai atractiv decât realitatea.

Ca să facem din limbaj o glorie care să ne încoroneze, trebuie să-l cultivăm ca pe o floare, să-l dezvoltăm cu achizițiile de vârf ale științei și tehnicii moderne, să-i păstrăm frumusețea tradițională inegalabilă și, nu în ultimul rând, să-l renaștem din noua realitate socială și economică în care trăim. Și, precum a spus lenăchiță Văcărescu:

*"Urmașilor mei Văcărești
Las vouă moștenire
Creșterea Limbii Românești
Și-a Patriei cinstire".*

**Dr Maria
Cobianu-Băcanu**
Institutul de
Sociologie al
Academiei Române

Gândire și vorbire cotidiană

“N’importe qui ne fait, ne pense et ne dit pas n’importe quoi, n’importe comment, a n’importe qui, n’importe quand, n’importe ou, dans n’importe quelle situation, a n’importe quelle fin, avec n’importe quel effet.”

Uli Windisch

În ultimul timp, psihologia, sociologia și lingvistica s-au întrebat din ce în ce mai des, cum gândește și cum vorbește omul de pe stradă, în viața sa de zi cu zi.

După cum se știe, există pe de o parte o gândire savantă, un raționament așa-zis logic și o manieră de a vorbi, “corectă”. Pe de altă parte, însă, există gândirea socială curentă și vorbirea cotidiană. Despre acestea două din urmă s-a spus deseori că sunt “incorecte”, “illogice”, “simpliste”, “false”, “aberante” etc. Dacă gândirea curentă diferă de cea formală, ea nu este illogică, ci este rezultatul combinării diferitelor logici: intelectuale, sociale, afective etc. Aceste alte logici, departe de a fi simpliste, sunt în realitate net mai complexe decât logica formală și deductivă.

După părerea lui H. Wermus⁽¹⁾, logica formală este singura știință “fără obiect”, ontologic neutră. De aici și pretenția ei de universalitate, obiectivitate și necesitate. Este universul calculului pur. Dar adevărul logicii formale nu este și adevărul gândirii și discursului în uz și deseori se ajunge la situația: “Adevărat în teorie, dar fals sau inaplicabil în realitate”.

De aceea, “logica modală a lumilor posibile” introduce între un adevăr factual, contingent și adevărul universal, o a treia variantă: adevărul relativ la o lume “posibilă”.⁽²⁾

Exemplu:

• afirmația X este adevărată în universul socio-cognitiv al subiectului A.

• afirmația X este falsă în universul socio-cognitiv al subiectului B.

• afirmația X are o semnificație non-pertinentă în universul socio-cognitiv al subiectului C.

Astfel, discursul lui A este adevărat în grupul său, unde este împărtășit, grup care se constituie într-o lume posibilă, unde afirmațiile sale capătă valoare de adevăr, lume reală pentru membrii ei, cu toate că pentru subiectul B și pentru lumea sa posibilă, aceeași afirmație este falsă.

Pentru socio-lingvistică, variațiile sociale ale comportamentului lingvistic constituie rațiunea de a fi a disciplinei. Dacă lingvistica se interesează de limbaj ca sistem abstract, general și universal, socio-lingvistica se fixează asupra limbajului în uz, asupra limbajului așa cum este el utilizat în viața de zi cu zi.

În prezent, se acceptă faptul că nu există o formă generală, abstractă, universală, de acțiune, gândire sau limbaj, ci tot atâtea forme socialmente variabile, câte grupuri sociale sunt. Nu numai temele discursurilor sunt diferite, ci și tipurile de gândire, structurile cognitive. Diferitele grupuri sociale ale unei societăți date nu au același dispozitiv cognitiv, același mod de a cunoaște realitatea

socială, aceleași scheme de cunoaștere. Mai mult, nu numai că schemele de cunoaștere variază socialmente, dar diferitele grupuri sociale nu văd aceeași realitate. În extremis, este posibil ca atunci când partizani și dușmani ai unei idei vorbesc între ei, aceștia să nu schimbe informații și să nu comunice între ei în sens clasic, pentru că de fapt nu au un sistem de înțelegere în comun.

Natura unui grup social, raporturile sale cu celelalte grupuri, activitățile și practicile pe ansamblul vieții cotidiene (profesionale, sociale, politice, ideologice) sunt factori care dau socoteală de natura și rațiunile de a fi a acestor structuri socio-cognitive diferite.

Uli Windisch⁽³⁾, urmărind modul în care discursul unei minorități xenofobe din Elveția, a ajuns în numai 10 ani să fie acceptat de mai mult de jumătate din populația țării, a ajuns la concluzia că mișcarea xenofobă a avut un asemenea succes, nu pentru că evoca o temă sau alta, ci pentru că schemele cognitive, structurile socio-cognitive subiacente discursului corespundeau modului de a cunoaște al unei mari părți a populației. Acest discurs a atins populația la nivelul schemelor cognitive profunde, al modului său de a percepe, cunoaște și înțelege realitatea socială.

Există deci o interacțiune între

structurile de gândire, structura discursivă, sistemul de valori, ideologie etc. Aceste structuri sunt indisociabile. O structură socio-cognitivă dată merge pereche cu o anumită structură discursivă, o anumită structură axiologică și o anumită structură ideologică. Aceste raporturi de interacțiune sunt variabile, iar aceste variații sunt variații sociale. Dacă o structură cognitivă sau discursivă și celelalte structuri nu sunt niciodată autonome unele în raport cu celelalte, raporturile pe care le întrețin între ele, articularea lor, nu sunt aceleași de la un grup social la altul.

O gândire socială dată este indisociabilă de forma de limbaj prin care este vehiculată, în sensul că o structură cognitivă nu se vehiculează prin indiferent care structură sau formă discursivă. De aceea, în limbajul folosit este imposibil de izolat un nivel pur lingvistic. Aceasta este problema

interacționismului între gândire și limbaj. A vorbi înseamnă a desfășura o activitate atât cognitivă cât și discursivă.

Indiferent că este vorba de acțiuni sociale, de gândire socială sau de limbaj cotidian, Uli Windisch a construit o formulă-ghid care facilitează analiza simultană a acestor fenomene și a variațiilor lor:

“Oricine nu face, nu gândește și nu spune orice, oricum, oricui, oricând, oriunde sau în orice situație, în orice scop, cu orice efect.”⁽⁴⁾

Indisociabilitatea acestor elemente constituie un punct esențial. Este vorba despre indisociabilitatea între conținut și formă, între “ce” și “cum”.

Astfel, dacă cineva dorește să acuze și să condamne pe altcineva pentru toate relele de pe lume, nu va utiliza aceeași formă de argumentare și de limbaj, ca un profesor care vrea să-i facă pe elevi să înțeleagă o problemă dificilă.

• (...) “oricui” (...). Un elev nu se adresează în aceeași manieră unui prieten și profesorului său.

• (...) “oriunde” (...). Nu se vorbește în aceeași manieră în biserică și pe stadion.

• (...) “în orice scop” (...). Dacă îmi propun să obțin ceva de la cineva, am tot interesul să nu enervez și nici să bruschez pe acel cineva.

După cum se poate observa, apropierea de funcționalitatea gândirii sociale și a limbajului cotidian presupune exigențe contradictorii, iar acestea fac dificilă orice muncă de sistematizare. Pe de o parte, este vorba de a repera și defini forme de gândire și de limbaj relativ coerente și consistente. Pe de alta, se observă că în interiorul acestei coerențe și consistențe relative pot interveni variații importante.

Studiul contactelor lingvistice atrage atenția asupra reprezentărilor pe care le au grupurile în acțiune și indivizii ca membri ai acestor grupuri, a așteptărilor, motivelor, conflictelor, procedurilor și strategiilor de adaptare sau, din contră, a mecanismelor de respingere, rezistență și apărare.

În viața de zi cu zi, un individ este confruntat cu situații multiple și total diferite. Fiecare presupune un comportament specific. Situația devine

astfel un factor central pentru explicarea varietăților comportamentale. Dar, același individ are nevoie și de multiple modele conversaționale, pentru a stăpâni complexitatea și varietatea vieții sociale. El trebuie să posede o adevărată cultură a comunicării: cum să vorbească, unde, când, în ce situație etc. La acestea se adaugă faptul că același discurs poate avea conținuturi diferite de la un grup social la altul sau la același individ, în momente diferite.

Realitatea socială devine astfel realitatea gândită și vorbită. Ideile, sistemul de valori, viziunile asupra lumii, reprezentările sociale, gândirea cotidiană și punerea lor în circulație prin interacțiuni zilnice, prin conversație și comunicare cotidiană, capătă un loc preponderent în construcția și reconstrucția neîncetată a acestei realități sociale.

Note bibliografice

1. H. Wermus. *Essais de representation de certaines activites cognitives a l'aide des predicats avec composante contextuelles* în Archives de psychologie, 1976.

2. Lucrări relative la logica naturală: J.B. Grize. *Argumentation, schematisation et logique naturelle* în: Revue europeenne des sciences sociales, XII, 32, 1974, p. 183-191; *Materiaux pour une logique naturelle*, no. 29, Univ. de Neuchatel, 1976.

3. Uli Windisch. *Pensee sociale, langage en usage et logiques autres*. Lausanne, Ed. L'age d'Homme, 1982.

4. Uli Windisch. *Le pret-a-penser. Les formes de la communication et de l'argumentation quotidiennes*. Lausanne, Ed. L'age d'Homme, 1990, p.40.

Dr Ruxandra Gherghinescu
Institutul de Psihologie

Procese de asimilare a valorilor

Activitatea zilnică a individului presupune o multitudine de procese selective și evaluative care pot fi conștiente sau inconștiente. Atât selecția cât și evaluarea se realizează pe baza sistemului valoric individual. Astfel, termenul de valoare este folosit de multe ori pentru a exprima: interese, plăceri, preferințe, dorințe, țeluri, nevoi, obligații morale, aversiuni, atracții și încă multe alte tipuri de orientări selective. În acest mod, valorile se prezintă drept criterii de semnificare și relaționare, oferă scheme și "șabloane" care permit individului "asumarea socialului".

Unele valori folosite în cadrul acestor operații pot fi explicite și conceptualizate complet, devenind criterii de judecată și alegere. Fiind bine explicate ele ne apar ca entități fenomenale: indivizii le pot exprima și le pot identifica granițele. Alte valori sunt implicite, incomplet precizate, aproape instinctive, joacă rolul de "ca și cum", dar se constituie totuși în bază pentru decizii acționale. Ele pot fi deduse mai ales din comportamentul selectiv al individului.

Ținând seama de rolul pe care îl joacă valorile în viața noastră, ne putem întreba cum anume dobândește individul un sistem propriu de valori care-i permite o prelucrare și o selectare optimă a informațiilor provenite din mediu.

O autoare americană, Sarah Drenan, susține astfel că valorile personale pot rezulta din *factori de mediu* sau *factori genetici* (s.n.). Putem distinge astfel o primă categorie de valori care își au originea într-o serie de nevoi înnăscute. Spre exemplu, nevoile aflate în partea de jos a piramidei trebuințelor, elaborată de A. Maslow: nevoile fiziologice, de securitate, de dragoste și apartenență, considerate ca fiind înnăscute se pot transforma în valori. Această primă categorie de valori specifice individului se dezvoltă ca *reprezentări și transformări cognitive ale unor nevoi înnăscute, genetice*. În concepția lui Maslow, nesatisfacerea acestui tip de nevoi (și implicit de valori) poate produce individului dezechilibre de tip biologic.

Deși acest tip de nevoi este prezent la copil încă de la naștere, ele devin valori mai târziu, când pot fi transformate cognitiv. În plus, în cadrul acestui proces de transformare a nevoilor în valori trebuie luate în considerare cadrele economico-sociale ale existenței individului.

În al doilea rând, în afara determinării genetice, valorile pot fi și învățate. Astfel, R. Zajonc afirmă că multe dintre valorile noastre ne sunt "predate" de către părinți. Asimilarea valorilor în acest mod are o serie de particularități. Valorile sunt inițial învățate separat unele de altele și într-un mod absolut de tipul: totul sau nimic. În situații concrete, copilul sesizează uneori o serie de neconcordanțe. Învățat să spună adevărul, copilul este câteodată pus în fața unor jumătăți de adevăr chiar de către cei care i-au "predat" noțiunea de adevăr - părinții. El nu poate distinge faptul că aceste jumătăți de adevăr se datorează activării și altor valori (de exemplu, în cazul de față, protejarea și grija părinților față de copii) precum și apariției unor conflicte în cadrul sistemului mai larg de valori.

Cu toate acestea, tocmai modul izolat și absolut de asimilare a valorilor le conferă acestora dezirabilitatea și stabilitatea.

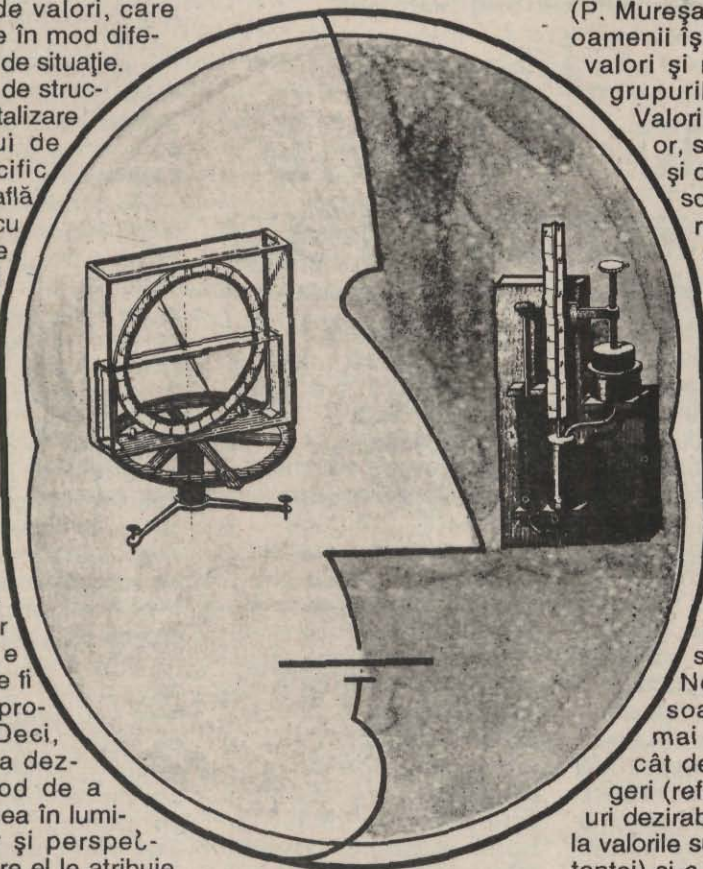
Treptat, pe măsura dobândirii de noi valori și a integrării acestora într-un sistem bine articulat, conflictele dintre valori vor putea fi estompate. În orice caz, este aproape imposibil ca la un moment dat comportamentul individului să

fie condus doar de o singură valoare luată în mod absolut. De obicei, suntem *dirijați de părți mai largi ale sistemului de valori*, care sunt activate în mod diferit, în funcție de situație.

Procesul de structurare și cristalizare a sistemului de valori specific copilului se află în legătură cu relația dintre acesta și părinte. În cazul unei relații strânse, copilul va căuta acceptarea și aprobarea din partea persoanei sau a persoanelor apropiate (uneori poate fi vorba și de profesori). Deci, copilul își va dezvolta un mod de a percepe lumea în lumina valorilor și preferințelor pe care el le atribuie acestor persoane. Asimilarea valorii se va transforma astfel într-un act de "devotament personal" (D. Ausubel) în care conținutul real al valorii interiorizate este irelevant din punct de vedere motivațional pentru copil. Pe măsura înaintării în vârstă și a formării unor țeluri precise, copilul nu va mai accepta *ne critic* aceste valori, ci le va pune în relație cu scopurile urmărite.

Dacă relația între copil și adulți, fie părinți, fie educa-

tori, este puternic diluată, copilul își formează un sistem specific de valori *conform*

unor

obiective personale, care nu totdeauna sunt conforme cu țelurile societății. Mai mult, datorită lipsei simțului valorii acești copii vor dezvolta sisteme valorice puternic distorsionate. Față de schimbare și față de valori noi se manifestă o rezistență serioasă. Copiii care se află în aceste situații sunt foarte vulnerabili în procesul de schimbare a valorii deoarece li se amenință sistemul propriu bazat pe respectul față de sine.

După formarea unui sis-

tem valoric bine încheiat, asimilarea de noi valori se va realiza printr-un proces de *învățare socială* dirijată (P. Mureșan). Prin acesta, oamenii își vor interioriza valori și norme comune grupurilor sociale.

Valorile vin din exterior, sunt achiziționate și devin entități personale, modele de referință și de acțiune specifice.

Procesul achiziționării și transferării valorilor într-un sistem propriu contribuie în mare măsură la transformarea personalității individului într-o "construcție socială" (A. Neulau). O persoană are cu atât mai multe valori cu cât de multe convingeri (referitoare la moduri dezirabile de acțiune și la valorile supreme ale existenței) și-a însușit prin procesul de învățare socială (M. Rokeach).

Prin completarea și finalizarea sistemului propriu de valori, individul se racordează la viața socială, la normele și sistemele acestora. În plus, valorile au și un potențial relațional accentuat permițând integrarea și comunicarea indivizilor în cadrul grupurilor.

Cercet. șt.
Ciprian Ceobanu
Institutul de Științe
socio-umane, Iași

Comunicarea prin gesturi

*"Cunoști totul dintr-un gest:
Omul harnic după mers,
Leneșul după vorbire,
Pe cel prost după privire."
(vorba populară)*

Antropologii confirmă - ceea ce mulți au observat - că gesturile vorbesc. Însă felul în care mergi pe stradă, felul în care-ți miști capul, umerii, diferă de la o țară la alta.

Străini prin limba pe care o vorbesc, un bancher german, un om de afaceri italian și un vânător masai pot avea, însă, aceleași gesturi. Dar chiar simplele mișcări ale mâinii pot naște confuzii, neînțelegeri. Astfel, un spaniol poate fi insultat prin simpla atingere a lobului urechii; ridicarea mâinii cu palmele deschise, în fața unui grec, trebuie evitată, pentru că un asemenea gest este considerat drept o jignire. Chiar între țările europene, câteodată, chiar între regiunile aceleiași țări, codul gesturilor variază. "La Paris sau la Marsilia, în Olanda sau Italia, gesturi identice au sensuri diferite", explică specialistul britanic Desmond Morris (Universitatea Oxford). În acest sens, spre exemplu, la greci, turci, bulgari, cuvântul "da" se poate exprima prin mișcarea capului într-o parte și alta, gest ce pentru restul europenilor înseamnă negație.

Un japonez numără în felul următor: având palma deschisă, închide degetul mare pentru "1"; apoi arătătorul pentru "2" și astfel până la "5" pumnul este închis, iar pentru "6" ridică degetul mic. Alte gesturi au sensuri multiple: arătătorul și degetul mare unite înseamnă "OK" pentru un american și parizian, "zero" pentru francez, în general, "te voi omori" pentru un tunisian, "bani" pentru un japonez. A duce arătătorul la tâmplă exprimă "prostie", pentru un francez și

"inteligentă" pentru un olandez; atingerea pleoapei inferioare cu degetul reprezintă, pentru italianul din Florența, un gest măgulitor, în timp ce un spaniol consideră că-l spionezi de neîncredere, iar un francez va gândi că-l crezi mincinos.

Și mersul diferă de la o țară la alta. De exemplu, este ușor de deosebit un italian de un englez, pentru că cel din urmă se mișcă foarte puțin când vorbește, își ține capul sus și foarte rar îmbrățișează sau sărută o femeie în public. Chiar și insultele sunt tipic britanice: acesta ridică două degete pentru a spune "o să vezi tu!", iar când aplaudă din vârful degetelor, foarte încet, înseamnă că spectacolul îi place deosebit de mult.

Edward Hall, autorul lucrării "Dimensiunea ascunsă", este primul care a studiat raportul mișcare- spațiu-mediul înconjurător, observând că americanului și englezului le place să păstreze între ei și interlocutor o distanță de un braț, distanță insuficientă pentru un german, italian sau african. Altfel se pune problema când e vorba de o discuție între oameni de afaceri englezi și italieni: pentru păstrarea distanței dintre ei, primul se îndepărtează, ceea ce suscită neîncredere din partea interlocutorului, care, jenat, avansează. Dacă americanii și francezii nu se mișcă, nu merg la fel, explicația este simplă - ei nu au aceeași noțiune despre "spațiu", declară Lawrence Wylie, de la Universitatea Harvard, într-o lucrare de la începutul anilor '70. Obișnuit să fie în largul său, americanul se balansează în mers, își mișcă umerii și brațele; francezul

folosește un spațiu mai restrâns, se mișcă mai puțin.

Educația și istoria națională contribuie la modelarea gesturilor. "Gesturile americanilor nu sunt încă fixate, acestea sunt mereu adaptate. Este caracteristic pentru un popor tânăr, în comparație cu poporul francez, mai vechi, și care are deja fixate gesturile proprii", afirmă Jacques Lecoq, autorul cărții "Teatrul gestului".

Dacă televiziunea contribuie din plin la universalizarea comportamentelor gesturilor, totuși se păstrează specificul național. Faimosul "V"- simbol anglo-saxon al victoriei -, introdus de Winston

Churchill în timpul celui de-al doilea război mondial, este unul dintre puținele gesturi răspândite în lume în mai puțin de 40 de ani. Tot atât de revelator este și semnul victoriei -ridicarea degetului mare și a arătătorului folosit de Corazon Aquino la sărbătorirea investiturii la președinția Filipinelor, în februarie 1986. "Această mișcare discretă, tipic filipineză, a simbolizat atașamentul la valorile tradiționale și la independența națională, în comparație cu fostul președinte F. Marcos, care utiliza clasicul "V", conchide Bernard Koechlin, directorul revistei "Gestul și imaginea".

Limbajul Florilor

Nu de puține ori, dragostea pentru o femeie se exprimă greu în cuvinte, datorită, în general, emotivității specifice momentelor de intimitate sufletească. În acest caz, un buchet de flori alcătuit cu grijă poate semnifica o comunicare sinceră și nostalgică a dorințelor.

Iată un exemplu de mesaj transmis prietenei (iubitei) cu ajutorul unui buchet de flori compus din garofiță roșie, iasomie sălbatică, iasomie de grădină, trandafir roșu, trandafir alb: "Astăzi voi veni în grădină, pentru că te iubesc mult și statornic".

Lalea	ziuă
Garoaafă	răbdare
Hiacint	prietenie
Iasomie	grădină
Merișor	eternitate
Mentă	temere
Mirt	însoțire
Ghiocel	bărbat
Rosmarin	lacrimi
Trandafir	tinerete
Chiparos	superioritate
Violetă	patriotism

Crin	fidelitate
Liliac	frăgezime
Mușcată	dispreț
Dalie	mândrie
Verbin	abundență
Busuioc	supărare
Garofiță albă	viitor
Garofiță roșie	astăzi
Garofiță violetă	trecut
Mușețel	umilire
Mărgăritar	nevinovăție
Narcișă	eu
Portocal	bogăție
Rosmarin tăiat la vârf	iubire eternă
Trandafir alb	statornicie
Trandafir roșu	dragoste puternică
Trandafir galben	gelozie
Tei	amor conjugal
Salcâm alb	simplicitate
Salcâm roșu	eleganță
Miozotis	amintire
Petunie	nestatornicie
Iasomie sălbatică	vizită

Limbaajul culorilor la noi

Alb = nevinovăție, puritate, credință, candoare

Negru = tristețe, moarte, doliu

Roșu = timiditate, amor, înflăcărare

Galben = gelozie, infidelitate, bogăție, splendoare

Albastru = economie, respect, pietate, înțelepciune

Verde = speranță, călătorie, copilărie
Purpuriu = suveranitate, putere, orgoliu, ambiție

Roz = frumusețe, tinerețe, amabilitate

Lila = dragoste castă

Violet = putere cerească

Portocaliu = iubire de glorie

Cafeniu închis = durere adâncă

Cel mai bun creier... ...este cel cald

Cel puțin așa a reieșit din experiențele făcute la Universitatea din California pentru verificarea acestei uluitoare afirmații. Pentru experimente s-au confecționat bonete speciale, încălzite electric. Într-un prim test, doisprezece studenți și-au pus asemenea bonete, unele fiind încălzite, altele nu. Rezultatul: bonetele încălzite ridicau temperatura creierului cu un grad Celsius, celelalte neavând nici un efect. Capetele încălzite au rezolvat problemele date mult mai repede decât cele rămase "la rece".

La o a doua experiență, studenții au fost puși să supravegheze niște lumini ce erau aprinse și stinse brusc, fără o ordine stabilită. Studenții trebuiau să apese un buton indicând câte lumini au fost aprinse. S-au folosit și de această dată bonete încălzitoare și bonete neîncălzite. Răspunsurile date sub bonetele calde au fost mult mai precise.

Psihologii li s-au alăturat și biologi care prezic că în viitor chirurgii își vor pune pe cap asemenea bonete încălzitoare înainte de a face o operație, pentru a-și mări abilitatea chirurgicală. Un psihiatru renumit crede că încălzirea creierului ar putea fi de folos și studenților în examene, pentru a le ameliora randamentul.

Cercetătorii de la California State University avertizează însă că nu e cazul să se manifeste vreo grabă, deoarece totul este, încă, în studiu experimental. Încă nu s-a stabilit dacă "încălzirea creierului" cu o bonetă calorică este sau nu lipsită de pericol.

S.C. "Știință & Tehnică" SA
a editat lucrările:

În "Colecția romanelor SF -
Anticipația"

LOTERIE SOLARĂ

de Philip K. Dick

(1300 lei)

OAMENI DE REZERVĂ

de Bogdan Ficeac

(1500 lei)

Alamanahul

ANTICIPAȚIA 1994

(2700 lei)

●
În curs de apariție

PSIHOTESTE

(Ediția a II-a)

(3700 lei)

OBSTETRICĂ

autori: Dr. Marius Moga,

Dr. Dimitrie Nanu,

Dr. Leonid Șamanschi

(3400 lei)

Pentru informații suplimentare
contactați-ne la telefon:

617 72 44

TEST DE AUTOCUNOAȘTERE

Din cele trei variante de răspuns, încercuți litera din dreptul celei care credeți că vi se potrivește cel mai bine:

1. La o petrecere vă distrați bine atunci când: *J.* Aveți posibilitatea să cunoașteți câteva femei(bărbați) noi; *K.* Puteți purta discuții interesante; *B.* Știți dinainte cine mai participă și care este programul.

2. Vi se oferă trei slujbe diferite. O veți alege pe cea care: *D.* Prezintă ore flexibile de lucru; *H.* Vă oferă posibilitatea să contribuiți la binele public; *E.* Vă oferă un colectiv de oameni prietenoși.

3. Urmărind să faceți carieră, prin ce vreți să avansați: *A.* Cultivându-vă calitățile cu care sunteți dotat; *I.* Muncind mai mult decât ceilalți; *B.* Planificându-vă cu grijă și eficacitate munca.

4. Într-o conversație, în societate, sunteți înclinat să discutați mai mult despre: *C.* O întâmplare interesantă; *J.* Femel (bărbați); *A.* Un subiect în care sunteți cunoscător.

5. Ce ați prefera să citiți mai degrabă: *E.* O scrisoare de la un prieten; *F.* O carte de literatură; *H.* O lucrare pe teme sociale.

6. Preferați să munciți: *I.* Atât timp cât este necesar pentru a vă termina treaba; *B.* Întreg programul într-un atelier sau un birou bine organizat; *E.* În compania unor oameni plăcuți și prietenoși.

7. Sunteți gata să ajutați pe cineva: *A.* Atunci când problema sa este de domeniul dumneavoastră; *H.* Atunci când știți că înțelegerea și compasiunea dv. îl pot consola; *C.* Când acesta este un om complet străin de dv.

8. La o petrecere începeți o conversație cu un(o) tânăr(ă) pentru că: *J.* Arată bine și pare dornic(ă) să vă cunoască; *H.* Pare foarte timid(ă) și știți că se va bucura de atenția pe care i-o acordați; *C.* Pare foarte interesat(ă) de ceea ce faceți și spuneți dv.

9. La serviciu v-ar plăcea să aveți colegi care să: *B.* Fie eficienți în muncă și pe care vă puteți baza; *D.*

Vă respecte independența și metodele neconvenționale; *E.* Fie prietenoși și să vă ajute la nevoie.

10. La o reuniune unde se află mai multe persoane celebre: *G.* Veți încerca să vă distrați fără a vă face remarcat; *C.* Veți încerca să intrați în discuție cu oameni care să vă vorbească dar să vă și asculte; *K.* Veți încerca să discutați cu o personalitate, încercând să îi aflați opiniile.

11. Sunteți sau v-ar plăcea să fiți foarte dotat și apreciat ca: *J.* Amant; *C.* Actor; *K.* "Causeur" (vorbitor ascultat cu plăcere).

12. Dacă ați candida vreodată pentru o funcție publică pe ce calitate politică v-ați baza: *A.* Cunoștințele profesionale și posibilitățile dv. intelectuale; *C.* Capacitatea dv. de lider și de a câștiga voturi; *I.* Perseverența și abnegația dv.

13. V-ar plăcea ca prietenii să vă considere: *E.* Loial și de nădejde; *F.* Receptibil și analitic; *H.* Bun și generos.

14. Când întâlniți o persoană careia îi place să contrazică (să discute în contradictoriu), ce faceți: *G.* Evitați cu tact o confruntare; *F.* Căutați motivațiile atitudinii sale; *K.* Îi răspundeți.

15. Dacă sunteți oprit și admonestat pentru o greșeală de circulație mai degrabă minoră ce veți face:

Aprecierea imaginii de sine

G. Veți recunoaște greșeala și veți merge mai departe; D. Vă veți simți lezat de atitudinea agentului de circulație. F. Veți încerca să judecați starea de spirit și mentalitatea agentului și veți răspunde core-spunzător.

16. Întâlniți un coleg de serviciu care v-a acuzat pe dv. pentru o greșeală pe care el a comis-o: K. Vă exprimați indignarea pe față și îl obligați să-și recunoască greșeala; F. Vă puneți în locul lui și încercați să-l înțelegeți; E. Abordați subiectul cu tact pentru a nu strica o relație bună cu el.

17. V-ați supărat fără voie iubita (iubitul). Cea mai bună cale de a vă împăca este: G. Să vă recunoașteți greșeala și să vă cereți scuze; C. Să încercați să apelați la sentimente; J. Să rezolvați problema în pat.

18. Descoperiți că s-a făcut o greșeală într-o lucrare de care răspundeți dv. Ce veți face mai întâi: G. Veți raporta imediat greșeala și vă veți asuma toată responsabilitatea; K. Veți chema persoana care a greșit și îi veți face morală; F. Veți încerca să înțelegeți cum a putut scăpa o astfel de eroare atenției dv.

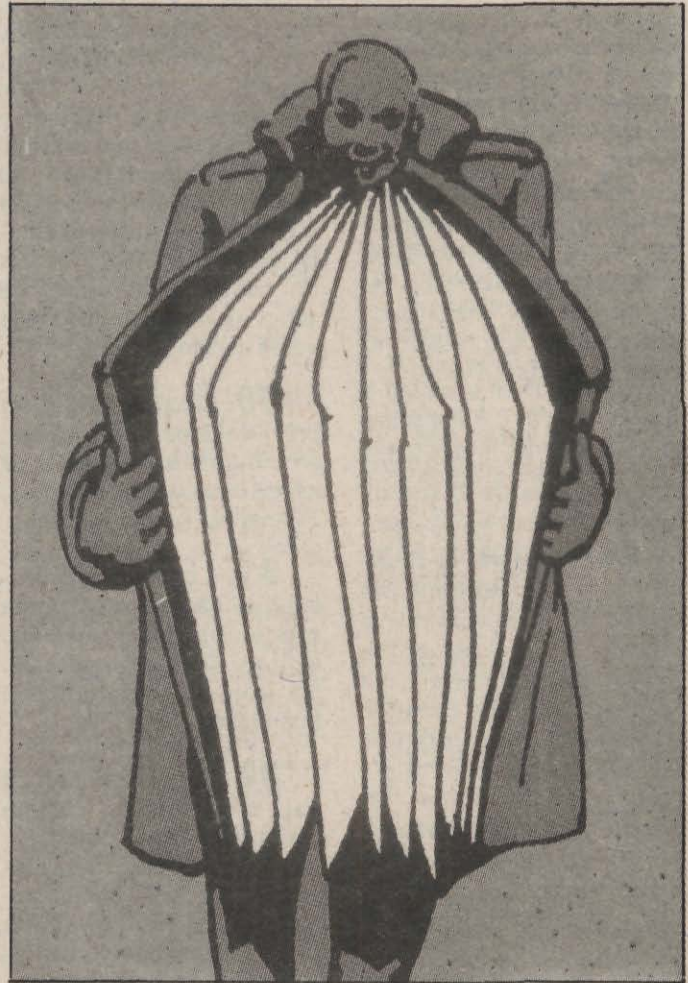
19. Întâlniți o fată (bărbat) foarte atrăgătoare și vreți să o impresionați favorabil. Cum încercați să vă arătați: A. Ca un om realizat

și plin de succes; J. Ca un om de societate și un talentat amant; D. Ca o persoană neconformistă, independentă și dintr-o bucată.

20. Dacă ați putea alege orice carieră ce v-ar plăcea cel mai mult să fiți: B. Un bun specialist la o mare întreprindere; H. Medic sau sociolog; D. Romancier sau afacerist.

21. La o petrecere, unul dintre musafiri se îmbată și devine greoi. Cum reacționați: G. Lăsați gazda să rezolve problema cum știe; K. Spuneți bețivului, într-un fel sau altul, să se calmeze; C. Tratați problema cu umor și începeți să glumiți pe această temă.

22. De obicei, serviți cina: B. La aceeași oră în

Aprecierea imaginii de sine

fiecare zi; *I.* Când terminați treburile pe care le aveți de făcut; *E.* Atunci când sunteți în măsură să luați masa cu ceilalți din familie.

23. Dacă ați scrie vreodată o carte de ce gen ar fi: *A.* de specialitate; *C.* Autobiografică; *H.* Roman (inspirație).

24. Doriți să construiți ceva tehnic. Ce v-ar plăcea mai mult: *A.* Să vedeți treaba terminată (de dv. sau altul); *B.* Să-l concepeți și să-l proiectați dv.; *I.* Să-l construiți cu mâna dv.

25. Un bun prieten al dv. a rămas fără slujbă și este deprimat. Cum încercați să-l ajutați: *E.* Organizați o petrecere și-l chemați și pe el pentru a-l face să uite necazul; *H.* Îl luați deoparte, îl ascultați și îl compătimiți; *I.* Îl încurajați și îndemnați să învețe o altă meserie și să-și găsească un serviciu.

26. Șeful dv. vă spune că este nemulțumit de munca dv. Care este primul impuls: *D.* Să puneți la îndolală judecata sa îngustă; *G.* Să-i cereți o sugestie; *I.* Să-l tratați cu indiferență.

27. La prima întâlnire cu o fată (băiat) ce vă impresionează cel mai mult la ea (el): *E.* Că pare prietenoasă și sinceră; *J.* Că arată bine și este

atrăgătoare; *C.* Că vă face complimente.

28. Discutând despre sărăcie în lume, ce vi se pare necesar: *B.* O mai inteligentă alocare a fondurilor societății umane; *I.* O mai mare fermitate din partea conducătorilor; *H.* O mai generoasă atitudine publică față de cei săraci.

29. La o petrecere, într-o discuție contradictorie, cineva vă insultă (idiot, imbecil etc). Cum reactionați: *K.* Îi răspundeți cu o insultă și mai mare și așteptați următoarea lui replică; *G.* Încercați să calmați atmosfera, gândindu-vă că poate la-ți provocat cu ceva; *F.* Încercați să aflați de ce a simțit nevoia să vă insulte.

30. Dacă nu reușiți din prima încercare: *I.* Încercați din nou până reușiți; *G.* Vă simțiți deprimat și renunțați; *F.* Analizați problema.

31. Locul cel mai probabil să vă întâlniți viitoarea prietenă (prieten) este: *J.* Un bar; *D.* O petrecere; *K.* Un tramvai, autobuz (din întâmplare).

32. Care apreciați că este principala dv. calitate care atrage femeile (bărbații): *A.* Sunteți talentat și aveți succes în carieră; *C.* Sunteți frumos, prezentabil și om de lume; *J.* Sunteți afectuos și un partener de dragoste talentat.

33. În majoritatea jocurilor (sau sporturilor): *B.* Vă plănuți fiecare mișcare cu mult înainte; *I.* Jucați atent și constant, așteptând greșeala adversarului; *F.* Încercați să intuiți psihologia adversarului.

34. În alegerea hainelor tindeți spre: *B.* Cele simple nepretențioase și practice; *D.* Cele care vă impresionează prin fantezie; *E.* Cele care plac partenerii dv.

35. Cum preferați să vă petreceți o după-amiază de duminică: *A.* Lucrați la ceva care vă pasionează; *D.* Ieșiți undeva unde nu ați mai fost; *J.* Faceți dragoste.

36. Care este atitudinea dv. față de ciudățeniile sociale sau politice: *D.* Indiferent; *F.* Curios; *G.* Căutați să le pătrundeți sensul.

Interpretare: numărați câte variante de răspuns aveți la fiecare literă. Acestea semnifică: *A.* Împlinire, succes; *B.* Ordine, spirit calculat; *C.* Tendință de a ieși în evidență; *D.* Independență, non-conformism; *E.* Loialitate, sociabilitate; *F.* Spirit analitic, introspecție; *G.* Timiditate, complex de inferioritate; *H.* Compasiune, generozitate, altruism; *I.* Răbdare, perseverență; *J.* Sexualitate; *K.* Agresivitate, mânie.

Stabiliți procentul din fiecare și formulați singur o apreciere generală.

Între a fi sau a nu fi... singur

Aveți între 30 și 40 de ani, vă simțiți ca la 25, vă comportați ca la 50 și sunteți singur. Doriți să nu mai fiți singur, să nu mai fiți ocolit de femei blonde sau brune, grase sau slabe, înalte sau scunde, dar atrăgătoare și afurisite. Deci doriți să nu mai fiți etichetat ca "berbec terorist", "sloi de gheață îndrăgostit", "optimist neli-niștit" sau "mizantrop incorrigibil"! De fapt, doriți să ajungeți în mijlocul atenției cui vreți dv. De aceea, dorim să vă ajutăm. Concentrați-vă și încercați să răspundeți cu sinceritate la următoarele întrebări optând pentru una din cele trei variante de răspuns:

1. Considerați că sunteți o persoană plină de calitate... masculine, deci puteți constitui un punct posibil de convergență pentru "atențiile" feminine?
a. da; b. nu; c. nu știu.

2. Vă simțiți atras de femei?
a. da; b. nu; c. nu știu.

3. Ați încercat să "construiți" un tip ideal, imaginar, care să reprezinte femeia, modelul unic, aproape perfect, în stare să răspundă tuturor exigențelor dv.?
a. da; b. nu; c. nu știu.

4. Dacă ați întâlni o persoană de sex frumos... și opus ați face tot ce v-ar sta în putință pentru a o cuceri?
a. da; b. nu; c. nu știu.

5. Să presupunem că... în sfârșit vă aflați într-o situație de maximă intimitate (!) cu o parteneră atrăgătoare. Ați întreba-o: "Iubito, ce părere ai despre climatul politic?"
a. da; b. nu; c. nu știu.

6. Dacă ocoliți sau nu ocoliți această întrebare, considerăm că "introducerea" a fost

oricum făcută. Sunteți de părere că întreaga inițiativă trebuie să vă aparțină pentru "cuprins" și "încheiere"?

a. da; b. nu; c. nu știu.

7. Dacă ați trecut cu bine peste cele trei faze mai sus amintite, vă asumați toate riscurile urmărilor posibile?

a. da; b. nu; c. nu știu.

8. Să presupunem că sunteți acasă, în fața televizorului, și urmăriți un meci de fotbal epocal. Sună telefonul. La telefon este EA și vă solicită să mergeți de urgență să vă întâlniți pentru că are să vă comunice ceva foarte important. Ați răspunde invitației cu promptitudine?
a. da; b. nu; c. nu știu.

9. Dacă v-ați decide să nu mai fiți singur, ați folosi propriile mijloace sau ați apela la "ajutoare": babe, prieteni sau agenții matrimoniale?

a. da; b. nu; c. nu știu.

10. Sunteți într-o situație limită. Iubita dv. are alte opțiuni politice pe care refuză, cu hotărâre, să le schimbe, cu toate presiunile pe care le faceți (fără violențe, evident!). Ați renunța la EA?

a. da; b. nu; c. nu știu.

(Continuare în pag. 18)

Caracterul și forma gurii

Dintre toate zonele feței, gura este cea care reflectă cel mai bine caracterul unui om. Ea poate exprima puterea sau slăbiciunea, virtutea sau viciul. O gură cu linia buzelor dreaptă poate aparține unei persoane cu reale aptitudini. Ea trădează un deplin control psihic și intelectual și o mare stăpânire de sine.

Între forma gurii și intelect există, fără îndoială, o strânsă legătură. Intelectualii care, prin natura profesiei lor, sunt înclinați spre meditație și au un pătrunzător simț de analiză, au de obicei buze subțiri și strâns lipite. O gură cu linie imprecisă avertizează asupra unui temperament irascibil, lipsit de control psihic. Persoanele romantice au o gură cu buze pline, moi, cu un contur plăcut. O gură cu buza inferioară arcuită în jos poate aparține unei naturi discrete și prevăzătoare, înclinată spre cumpătare și puritanism.

Persoanele, a căror buză superioară scurtă dezvelește dinții, sunt caractere egoiste. O gură cu un zâmbet mândru ne atenționează asupra unei

persoane excentrice, care dorește cu orice preț să iasă în evidență. Buza inferioară cutată este un semn de slăbiciune morală.

Gura plină, cărnoasă, cu buza superioară

proeminentă și cea inferioară bine întinsă, denotă înclinație spre distracție și spre o viață îmbelșugată. O gură cu un contur regulat, cu buza superioară

(Continuare în pag. 37)

Dacă numele servesc la ușurarea relațiilor sociale și ajută la gestionarea lor, prenumele sunt încărcate de simboluri, legate de divinități și rituri ancestrale. Studiarea mitologiei și etimologiei oferă acces la aceste secrete și aduce în lumină acordul intim dintre sunet și înțelesul lor.

Acestea ar fi principalele elemente care o interesează în mod deosebit pe *Frederique de Gravelaine* în cartea sa "*Enciclopedia prenumelor*". După o minuțioasă muncă de cercetare a diverselor mitologii și limbi, scriitoarea definește 40 de familii de prenume grupându-le în cinci serii după anumite "funcțiuni". Trebuie menționat că un prenume rămâne unic și nu ne oferă niciodată întreaga lui semnificație. Totodată, același prenume poate face parte din două familii având funcții diferite.

Prezentăm în cele ce urmează semnificația unor prenume, oferindu-vă o posibilă sugestie spre ușurarea alegerii prenumelui copiilor dvs.

EVA, Olivia, Valeria, Valentina și derivatele lor, construite în jurul literei "V", semnifică stabilitate, energie, putere de organizare, îndemânare, lumi-

nozitate, creativitate, forță și dinamism.

SILVIA, Silviu, prenume de pădure, ardente, fecundă, apropiate de natură, solare, exprimă nevoia de înălțare, de purificare și de dreptate.

EUGENIA, Eugen, Genoveva, prenumele regrupate în jurul literei "G", se referă la originea lumii. Trimit spre cumpătare, creativitate, magie. Uneori, spre veselie, sociabilitate, gust pentru studiu.

LIDIA, Rodica, prenume regrupate în jurul literei "D", consoană de fundație și reprezentantă a materialității, simbolizează echilibru, senzualitate, activism, simțul realizărilor concrete și al posesiunilor materiale.

MĂDĂLINA, Minodora, construite în jurul lui "D" și "M", sunt prenume terestre și acvatice în același timp. Semnifică inteligență nativă, sociabilitate, îndrăzneală, nonconformism. Și, uneori, dorința de strălucire și autoritate.

DENIS, Nadia, Daniel, și derivatele lor sunt prenume ale dăruirii. Exprimă rațiunea de a exista, generozitate, extroversiune, simțul responsabilității și gustul cauzelor drepte. Atenție: pot fi și simbolul sacrificiului!

DOROTEEA, Adrian, David, Teodor și derivatele lor aliază pe "D" (simbolul fecundității și

Incursiune

In

Intimitatea

prenumelor

Aprecierea imaginii de sine

înrădăcinării) lui "R" (simbolul energiei). Ne trimit către cultul muncii, curaj, abilitate și, adesea, combativitate.

ODETE, Edit, Eduard au în comun consoana "D", simbolul posesiunii și al dorinței. Sunt asociate veseliei, dorinței de viață, bogăției, îndeplinirii viselor.

SABINA, Viviana, Sabin sunt simbolul vieții, iubirii și prieteniei. Secretele comunicate de ele se numesc senzualitate, istețime, ambiție, devotament și tandrețe.

FLORENȚA, Florentina și, în mod excepțional, CIPRIAN, se sprijină pe "F"-ul fecundității, veselie, generozitate și dinamism.

ALEXANDRU, Andrei, Ferdinand, posesoare ale radicalului AND, evocă abundența, energia și curajul. Adesea, farmec, senzualitate, originalitate.

ECATERINA, Corina, Carina, Coralia ne trimit

către autoritate, clarviziune, inteligență spontană, iar câteodată spre farmec distant, glorie și strălucire.

CLARA, Claudia, Lucia, Nicolae, Victor sunt prenume de victorie și lumină. Exprimă nevoia de strălucire sensibilitatea, intuiția, simțul libertății, succesul. Dar și impulsivitate, decentă, liniște, ordine.

MIHAI, Clement, Camil sunt prenume cu deschidere către lume, conducându-ne spre generozitate, încredere, combativitate și abilitate.

MONICA, Simona, Emanuela simbolizează spiritul și dorința de cunoaștere. Totodată, vivacitate, inteligență, intuiție, gust pentru independență.

MATILDA, Vladimir, reunite în jurul literelor LD, evocă curajul, pasiunea, exigența dar și insolența. Misterul lor ne mai poate

comunica neliniște, scepticism, rafinement, atracția călătoriilor lungi.

AUREL, Aurora, Eleonora, Laura, prenume de lumină, exprimă clocotul, energia și autoritatea. Ele aliază dinamismul puternic unei mari sensibilități.

MARGARETA, Petru, Tereza au în comun grupurile TR sau PR, simbolurile focului. Ne semnifică impulsivitatea, dorința de cunoaștere, pasiunea, aventura, plăcerea riscului.

CONSTANTIN, Ștefan, Sebastian, posesoarele consoanelor ST, ne poartă către miezul misterului. Gustul studiului și al descoperirilor, visarea, tandrețea, comunicativitatea și simțul frumosului, sunt semnificațiile pe care ni le transmit.

Coralia Clipici
Studentă la
Facultatea UNEX A-Z

...SINGUR

(Urmare din pag. 15)

Și acum, fiecare opțiune pentru varianta afirmativă se notează cu 3 puncte, pentru varianta negativă, 2 puncte, iar pentru ultima variantă, 1 punct. Dacă:

Rezultatul este: între 24 și 30 puncte, înseamnă că sunteți un bărbat hotărât și aveți încredere în posibilitățile dv.

Rezultatul este: între 16 și 23 de puncte, sunteți perfectibil, dar aveți

nevoie de mai mult curaj și... vă recomandăm să fiți mai întreprinzător, să manifestați mai multă liberă inițiativă, atrăgând atenția "femeilor de bine". Succes!

Rezultatul este: sub 15 puncte, vă sfătuim ca mai întâi să aflați ce și cât nu știți și, dacă aveți puțin noroc, puteți evita singurătatea.

Testele de la paginile 12 și 15 sunt adaptate după revista "Psychologies".

Semnele unei comportări civilizate

*Deprinderea de a fi politicos este drumul
spre înțelegerea cu voi înșivă.*

În viața de fiecare zi, "legile" politetii arată că:

- Primul salută bărbatul. Răspunsul la salut este, pentru un om politicos, strict obligatoriu. În cazul în care este așezat, bărbatul se ridică în picioare când răspunde la salut.

Persoanele în vârstă oferă mâna celor mai tineri și niciodată, invers. Dați mâna deschis și direct; evitați, în orice caz, să întindeți o "mână moale", parcă fără articulații. Se întinde totdeauna mâna dreaptă. Dacă o situație excepțională vă obligă să dați mâna stângă (dreapta, de pildă, este murdară), sunteți obligat să vă cereți scuze. Nu se reține mâna care vi s-a oferit și nici nu se strânge voinicește. Când dai mâna cuiva, scoate mânușa. La intrarea într-o încăpere, salută totdeauna noul venit. Un bărbat care merge pe stradă cu alt bărbat, trebuie să răspundă celui ce-l salută pe însoțitorul lui chiar dacă nu-l cunoaște. Într-o situație similară, femeia va răspunde la salut numai dacă îi este adresat evident ei. Dacă ești bărbat și însoțitorul tău salută pe cineva, trebuie să saluți și tu, chiar dacă nu cunoști persoana respectivă.

- E rău să îți pierzi *timpul*, dar e și nepolitic să risipești timpul altuia. Fi atent la ceea ce se întâmplă în jur ca să intervii când poți fi de folos. Spune întotdeauna *adevărul*, chiar atunci când supără, sau când, spunându-l, riști; nu confunda însă sinceritatea cu brutalitatea,

cu lipsa de tact.

- O *masă* civilizată se desfășoară fără zgomote inutile - sorbituri, clămpăneli și alte sunete care trădează mestecatul; nu se suflă în mâncarea fierbinte. A mânca în grabă, repede și nervos, e tot atât de neigienic pe cât e de nepolitic. Nu se bea și nu se vorbește cu gura plină. Este urât să te piepteni la masă. Nu te apleca peste masă, nu pune coatele pe masă, nu încerca să câștigi spațiu întinzând picioarele până dai de altcineva.

- Leși întotdeauna din casă, în *stradă*, corect îmbrăcat. Pe stradă nu se scuipe; nu se aruncă hârtii decât în locurile indicate (coșurile de hârtii). A acosta necunoscuți (sau necunoscute), pe stradă, este un act absolut reprobabil. Pe stradă, locul de onoare este întotdeauna la dreapta.

- Când doi bărbați merg cu o femeie, o lasă la mijloc. Bărbatul care însoțește două femei trebuie să stea la mijloc. Nu se merge pe trotuar în patru sau cinci persoane.

- Eleganța vestimentației nu constituie o plăcere strict personală, ci și semnul atenției față de alții. La bărbați nu sunt apreciate podoabele. Bărbații nu trebuie să poarte brățări sau alte podoabe, purtarea lor nu este un semn de adolescență, ci de prost gust.

- Într-o *sală de spectacol*, bărbatul intră primul, caută locurile, ia programul, deschide drum printre scaune. La garde-

robă, bărbatul este cel care se dezbracă primul, ajutându-și apoi partenera. La plecare oferă haina, după ce el s-a îmbrăcat. În timpul spectacolului, șușotelile, comentariile, chiar spuse la ureche, nu sunt politicoase, deranjează spectatorii. La fel, zgomotele staniolului, foițelor, alimentelor consumate. Un gest de impolitețe este fuga spre garderobă înainte de lăsarea definitivă a cortinei. Rămâneți pe locuri, aplaudați sau nu și părăsiți sala după terminarea spectacolului.

- Într-o *discuție*, politetea cere să ascuți pe altul cel puțin cu același interes ca pe tine însuși. Nu confundați complimentele cu lingușeala. Nu întrerupeți. Așteptați sfârșitul frazei pentru a interveni.

- Invitația la *dans* se face prin exprimarea decentă a dorinței de a dansa. Semnele făcute băiețește, chemările strigate de la celălalt capăt al camerei sunt de prost gust. În cazul unor reuniuni de prieteni, este o obligație de politete ca bărbații să danseze, o dată, cu toate femeile prezente. În timpul dansului nu se fredonează și nu se fluieră; conversația nu este interzisă. Pozițiile de dans care exteriorizează patimi nestăpânite sunt de prost gust. Într-o adunare se râde cu decență, nu se acoperă gura cu mâna.

- *Acasă, în familie*, ordinea este un principiu al regulilor de bună purtare: deprinde-te de a-ți aranja propriile lucruri fără a aștepta ca alții să facă aceasta pentru tine. Grăbește-te să ridici un obiect căzut pe jos, nu aștepta să o facă cineva mai în vârstă din casă. Respectarea

muncii și ordinii părinților sau vecinilor înlătură o seamă de neînțelegeri între tine și aceștia. Ușa se închide și se deschide încet, cu mâna și nu se trăneste. A șterge bine încălțăminte înaintea de a intra în casă este un gest de respect. Ambalajul bomboanelor, cotoarele de măr, cocloașele de hârtii nu se aruncă pe ferestră, ci în găleata de gunoi.

- Când primești un *cadou*, trebuie să-l despachetezi imediat și să te uiți la el, nu să-l pui deoparte, dintr-o discreție prost înțeleasă. Altfel s-ar putea crede că darul nu te interesează, nu îți place, și pe drept cuvânt, cel care ți l-a făcut s-ar simți jignit. Dacă o fată primește *flori*, trebuie să le pună imediat în vază. Un gest de deosebită atenție față de aducător este de a scoate din buchet o floare și de a o prinde la rochie.

- Se obișnuiește ca femeia să întindă prima mâna unui bărbat, un om în vârstă unuia tânăr. O fată va proceda greșit întinzând prima mâna unui cunoscut în vârstă. Dacă totuși se întâmplă, acesta îi va strânge mâna. Când se salută sau își iau rămas bun în același timp mai multe persoane este bine să o facă fără a-și încrucișa mâinile; întâi își vor da mâna femeile, apoi bărbații. Când își dau mâna bărbații, trebuie ori să aibă amândoi mânuși, ori să le scoată amândoi. Când dă mâna unui bărbat, femeia nu este obligată să-și scoată mânușa, dar bărbatul da. Un bărbat nu are voie să stea jos când o femeie îi întinde mâna. Bărbații își dau mâna stând în picioare.

De-ale japonezilor!

• La japonezi, când sunt petreceri, gazdele pleacă înaintea musafirilor • Noi credem că dragostea trebuie să lege căsătoria, în timp ce japonezii consideră că mariajul duce la dragoste • La supărare, ochii noștri exprimă încruntare; când japonezii sunt încruntați, ochii lor exprimă plăcere • În marea majoritate a cazurilor, japonezii nu folosesc numele împăratului, iar dacă-l folosesc spun: "Tenno Heika", adică Majestatea Sa Împăratul • În timp ce japonezii măsoară distanțele în timp, noi le măsurăm în mile, kilometri etc • Dacă un copil japonez este născut în ultima zi a lunii decembrie, el va avea, în ziua următoare, vârsta de 2 ani.

Vă rugăm să răspundeți pe rând, dv. și partenera dv., la fiecare din întrebările următoare reținând numai răspunsul care vi se potrivește cel mai bine:

1. Când faceți dragoste, ce interjecție acceptați: *a. plici; b. bip, bip; c. oo...o; d. aah; e. poc; f. crr.*

2. Ce doriți mai mult ca îndrăgostit: *a. să mănânc; b. să visez; c. să alerg; d. să strig; e. să râd; f. să cânt.*

3. Alegeți un alt nume pentru prezervativ: *a. scrinul dragostei; b. mica gănganie; c. colacul de salvare; d. mănua de mătase; e. tichia zdrențuită; f. borsalino.*

4. Un bun partener este înainte de toate un: *a. priceput la sărutat; b. bun companion; c. bun profesionist; d. bun tată(mamă); e. o ființă vie; f. colecționar de marcă.*

5. Partenerul dv. în adolescență a fost un: *a. revoltat; b. romantic; c. fraged; d. calculat; e. complexat; f. original.*

6. În acest moment vă place să-l: *a. tachinați; b. alintați; c. ajutați; d. îmbrățișați; e. bruftuluiți; f. spălați.*

7. Pentru a-l bate v-ați folosi de: *a. bici; b. un buchet de trandafiri; c. curea (cordon); d. băț; e. mătură; f. un buchet de urzici.*

8. Dacă l-ați prinde că vă înșală, v-ar plăcea să-l legați gol: *a. de un pneu; b. în fața intrării de la serviciul său; c. pe balcon (prispa casei); d. de amanta sa (amantul său); e. de un arbore; f. de un lampadar.*

9. Sexul său vă amintește de: *a. o figurină; b. o floare; c. o păpușă; d. un fruct; e. un mic iepuraș; f. un lac.*

10. Ați putea să vă împrumutați soția (soțul) pentru o noapte: *a. celui mai rău dușman al dv.; b. medicului dv.; c. frizerului (coafezei); d. celui mai bun prieten; e. tatălui sau sorei dv.; f. grădinarului sau lăptăresei dv.*

11. Vă place să-l(o) mușcați de: *a. piept (sân); b. pulpa piciorului; c. umăr; d. gât; e. fese; f. nas.*

12. Titrați istoria cuplului dv.: *a.* Logodnicul imposibilului; *b.* Mica fericiere; *c.* Tristețea și Prietenia; *d.* Marea iluzie; *e.* Noaptea cele mai lungi; *f.* Domnul (doamna) este servit(ă).

13. Pentru soție (soț), un fleac este: *a.* excitant; *b.* jenant; *c.* poate să-i dea farmec; *d.* nu contează; *e.* insuportabil; *f.* îl(o) face original(ă).

14. Preferați să faceți dragoste: *a.* dimineața; *b.* noaptea; *c.* în vacanță; *d.* seara; *e.* în weekend; *f.* prin surprindere.

15. Partenerului dv. îi place să-i: *a.* suportați fantasmelor; *b.* întâlniți foștii amanți; *c.* ascultați

lăudăroșeniile; *d.* spălați izmenele; *e.* suportați familia; *f.* serviți la masă.

16. Dacă i-ați oferi partenerului dv. un obiect ca amintire, ce-ați prefera să-i dați: *a.* un cerb; *b.* un deget de la mână; *c.* o mască; *d.* o frunză de viță de vie; *e.* un biberon.

17. În timpul actului sexual nu suportați ca el(ea): *a.* să strige; *b.* să bombăne; *c.* să geamă; *d.* să se scarpine; *e.* să comenteze ce faceți; *f.* să tușească.

18. În schimb, vă place ca el (ea) să: *a.* tremure; *b.* tacă; *c.* vorbească; *d.* geamă; *e.* strige; *f.* se revolte.

19. Prima dată când v-ați văzut

partenerul(a), vi s-a părut: *a.* amuzant; *b.* frumos; *c.* timid; *d.* interesant; *e.* orbitor; *f.* bizar.

20. Viitorul concediu (vacanță) îl(o) veți petrece: *a.* nu știți cum; *b.* la fel ca și până acum; *c.* singur; *d.* în altă parte; *e.* făcând o escapadă; *f.* cu alte persoane.

Numărați câte răspunsuri aveți la fiecare literă (*a;* *b;* *c;* *d;* *e;* *f*) dv. și partenera(partenerul) dv. Semnificația literelor este următoarea: *a.* pervers; *b.* sentimental; *c.* narcisic; *d.* cerebral; *e.* masochist; *f.* excentric. Litera cu cele mai multe alegeri reprezintă, firește, trăsătura de caracter care predomină la dv. sau la partenera(ul) dv. de cuplu.

Lumea în oglindă

Fetelor timide din Thailanda le este relativ ușor să-și împărtășească sentimentele de simpatie tinerilor care le plac. În mai multe regiuni ale acestei țări se joacă, după un vechi obicei, un joc asemănător celui cu bile. Pe nisipul din fața unei bănci, pe care se află un grup de tineri, se găsesc așezate câteva discuri de lemn în poziție verticală; fetele trebuie să încerce să răstoarne cu o bilă discul din fața celui drag. Dacă ținta este atinsă, tânărul e nevoit să interpreteze un câtec sau să execute un dans. Dacă nu lovește discul, fata e cea care trebuie să dea o mică reprezentație coregrafică.

Și într-un caz și în celălalt, acest "joc" permite tinerilor o apropiere care, în alte condiții ar fi, dacă nu imposibil, atunci dificil de realizat.

SEMNALE

Dacă vă interesează o persoană, nu e suficient să ascultați ce vorbește. Privirea, mișcarea, modul cum își încrucișează picioarele, jocul cu creionul sau cu bricheta pot spune mai mult decât sute de cuvinte. Când ne place cineva, corpul nostru transmite, inconștient, semnale care, înainte de toate, exprimă înclinația sexuală. De exemplu:

1. Jocul cu pantoful. Când stați jos, dorința pe care o simțiți față de o altă persoană vă imprimă o stare nervoasă care vă face să vă mișcați mâinile și picioarele. Bărbații bat pe loc cu călcâiele, iar femeile își descaltă și încălță unul din pantofi. Acest joc cu pantofii se consideră a fi una din cele mai sexi provocări.

2. Mâinile și talia. Mâinile sunt, deseori, cea mai neliniștită parte a corpului și vorbesc despre frică; oare voi putea cuceri atenția partenerei (partenerului), cum să-i semnalizez intențiile mele. Bărbatul care își așază mâinile pe pulpe atrage atenția celorlalți spre a nu se apropia de aleasa lui. Dacă introduce degetul mare după cureaua pantalonilor, mesajul lui este: "eu sunt bărbatul și eu trebuie să domin".

Când femeia așează mâinile în așa fel ca să se vadă interiorul palmei, mesajul ei este de natură erotică, deoarece se consideră că pielea din palmă este cea mai sensibilă zonă erotică a organismului.

3. Limbajul părului. Femeile care se joacă cu propriul păr, îl aruncă peste cap, îl răsucesc șuvițe sau își aranjează cârlionții conștient sau inconștient, încearcă să atragă atenția bărbaților. Ca răspuns, bărbații își mângâie părul.

Poziția capului spune, de asemenea, cât de mult vă interesează o persoană. Capul aplecat spre cineva demonstrează clar înclinația spre persoana respectivă. Femeile, deseori, își exprimă pasiunea prin mișcarea capului spre spate.

Dacă vreți să scăpați de cineva cu orice preț, există diferite moduri de a face în liniște și fără explicații. Unul dintre acestea este să întoarceți capul în așa fel încât să evitați orice încercare de întâlnire a privirii; sau să priviți persoana pe care o refuzați, drept în ochi, rece. Cel mai brutal mod de a refuza pe cineva este privirea în gol. În afară de acestea, încrucișați-vă mâinile și picioarele și luați-vă o poziție în care orice apropiere este imposibilă.

4. Semnele refuzului. Picioarele despărțite înseamnă accept și simpatie, iar picioarele și mâinile încrucișate semn al refuzului total. Schimbarea deasă a poziției picioarelor din poziția încrucișat exprimă înclinație spre flirt. Când o femeie stă alături de bărbatul care-i place își aruncă greutatea de pe un picior pe altul și se mișcă abia perceptibil.

EROTICE

Orevistă franțuzească ("Femmes d'Aujourd'hui") a publicat, în urmă cu câțva timp, acest sinopsis al poziției picioarelor bărbaților la întâlniri cu amatoarele de măritiș. Problema pare extravagantă, dar dacă dăm crezare unor psihologi, felul în care o persoană își așează picioarele indică unele laturi ale temperamentului său, unele trăsături ale caracterului etc.

Deci, citiți, priviți și... trageți concluziile necesare!

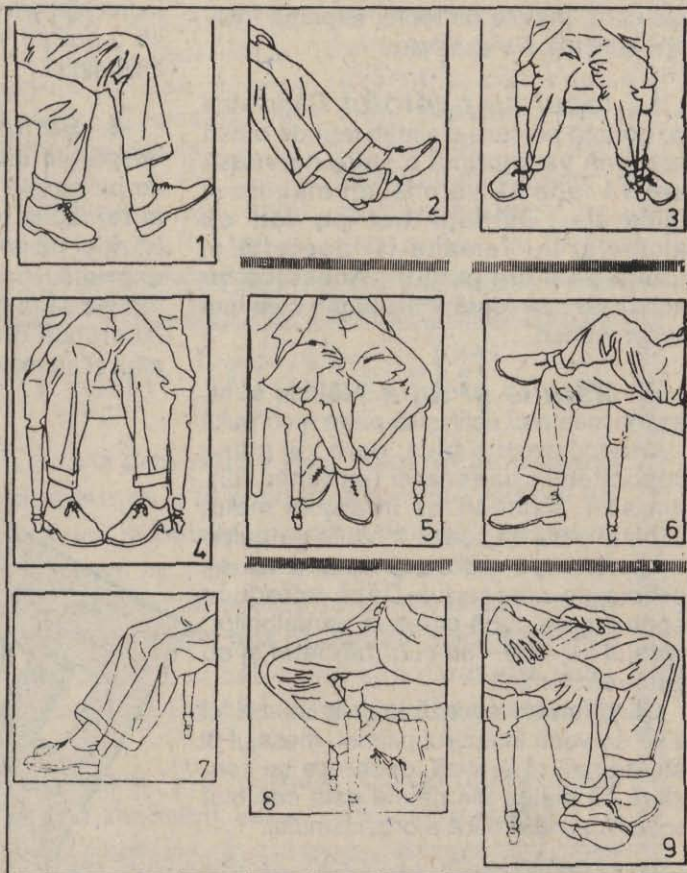
1. Dacă, în loc să-și așeze tălpile pe podea, se sprijină numai pe călcâi sau (și) pe vârful picioarelor...

cel în cauză este neliniștit, instabil, nemulțumit de prezent. În apropierea lui nu poți avea liniște. Este tot timpul preocupat de viitorul său, trăind numai în visuri, în care idealismul îl poartă spre realism (adică pare romantic, dar nu prea e).

2. Dacă își întinde picioarele în față, sprijinindu-se pe călcâie...

el asociază o lipsă de spirit de organizare unei imaginații debordante. O colaboratoare pătrunsă de spirit de ordine (și cu metodă!) îi poate aduce disciplina care-i lipsește.

Chiar și picioarele... vorbesc!

3. *Dacă își proptește picioarele de acelea ale scaunului sau fotoliului pe care stă...*

este orgolios, tenace: calități propice reușitei. Rezervat, sensibil și senzual. Și, de necrezut, cu un excelent caracter. Nu riști să te plictisești cu ell

4. *Dacă apropie vârful, depărtând călcâiele...*

un lucru e sigur: modernismul nu este păcatul său cel mai mic. Este de o mare susceptibilitate și încăpățănare. Are, fără încetare, nevoie de încrederea altora, încredere pe care, de altfel, o și merită (deci, partida e ca și făcută...).

5. *Dacă își încrucișează tălpile...*

este exigent cu el însuși și cu cei din jur, ceea ce îl face dificil. Accentele sale de neli-niște și duritate pot fi, în general, contracarate prin umor (deci, dacă ești lipsită de umor, lasă-l în pace...).

6. *Dacă își încrucișează un picior peste altul...*

este sigur de el, are dezinvoltură, ceea ce nu-l împiedică, în societate, să vorbească puțin și să arate că știe să asculte.

7. *Dacă își întinde picioarele înainte, cu tălpile încrucișate lejer...*

este satisfăcut, mai tot timpul, de relațiile superficiale și se mulțumește cu aspectul

exterior al lucrurilor. Poate fi foarte curajos și generos până la risipă.

8. *Dacă își împinge picioarele sub scaun...*

onestitatea, fidelitatea și franchețea îi sunt unanim apreciate; se poate face apel la devotamentul lui. În același timp, caracterul său sincer îl face câteodată dificil.

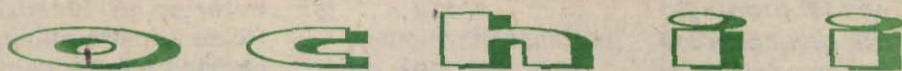
9. *Dacă își încrucișează picioarele, fără să stea pe tălpi, cu genunchii depărtați...*

are un spirit reflexiv, scrupulos, o oarecare încetineală în a lua decizii, precum și o tendință spre depresiv, tendință care, însă, poate fi ținută în șah; evident, prin comprehensiune (înțelegere)...

Lumea în oglindă

Omenirea se împarte azi în două părți inegale: dreptacii și stângacii. Dar nu întotdeauna a fost așa. Oamenii primitivi își foloseau la fel de bine ambele mâini. Aceasta este concluzia la care a ajuns un grup de arheologi germani, studiind uneltele confecționate cu un milion de ani în urmă. De pildă, topoarele de piatră erau în așa fel cioplite încât puteau fi la fel de bine mânuite cu mâna dreaptă, cât și cu mâna stângă.

Se știe, de asemenea, că maimuțele primare sunt și ele ambidextre. Copiii sugari nu manifestă nici ei preferință pentru una sau alta din mâini. Cu toate acestea, populația actuală cuprinde 92% dreptaci și doar 8% stângaci. De ce i-au trebuit evoluției o atare împărțire și asimetrie? Deocamdată nu ne este clar.

oglinda sufletului

"In oculis habitat animi" (În ochi locuiește sufletul), spune un vechi dicton latin. Prin urmare, privirea dezvăluie gândurile și sentimentele cele mai trainice.

În cele ce urmează, vom puncta principalele caracteristici ale indivizilor umani, exprimate de forma ochilor, pledând pentru o așa-zisă "tipologie sufletească".

Forma ochilor	Caracteristicile sufletești exprimate
Ochi puțin adânciți în orbite, a căror pleoapă superioară pare a se cufunda și ea în orbite	Pronunțat spirit de observație, imaginație bogată
Ochi rotunzi, ieșiți puțin din orbite, cu pleoape lăsate	Fire visătoare și sensibilă care iubește comoditatea și nu este lipsită de un anume farmec personal
Ochi a căror pleoapă superioară, în poziție relaxată, acoperă o treime a globului ocular	Spirit creator, inteligent, dispune de imaginație anticipativă
Ochi clari, mobili, ușor adânciți în orbite, cu linia sprâncenelor foarte arcuită	Caracter distins, spirit ingenios, dar o inteligență medie, lipsită de inițiativă
Ochi spălăciți, cu o expresie neclară	Fire superficială, lipsită de sensibilitate, uneori cam dură și rece
Ochi oblici, cu colțurile exterioare ridicate sau tâmplele și sprâncenele mult ridicate în sus	Caracter șiret, mincinos, lipsit de scrupule, egoist și maleabil ca fire
Ochi care te privesc cu sinceritate, fără a-ți ocâli privirea	Fire puternică și fermă, hotărâtă și echilibrată, dreaptă și sigură pe sine
Ochi mici, apropiați și umbriți de sprâncene stufoase	Personalitate cu minte ageră și cu o mare capacitate de analiză; sistem logic bine format. Fire foarte ordonată și cu talent organizatoric.
Ochi exoftalmici, proeminenți, umbriți de sprâncene groase, uneori de-a dreptul stufoase.	Caracteristica marilor oratori, politicieni, oameni de stat.
Ochi apropiați și mici	Caracter suspicios, oscilant, gata oricând să folosească metode fără scrupule pentru a-și atinge scopurile.

Lacrimile,

un mijloc de exprimare a interiorului uman

Lacrimile au fost întotdeauna legate indisolubil de interiorul omului. Plângem de durere, plângem de bucurie. În general, lacrimile apar în ochii noștri din pricini multe și diferite, adesea banale.

S-ar părea că plânsul este ceva instinctiv - ca bătaia pulsului, și spontan - ca respirația. Dar ce sunt lacrimile? Ce ne comunică ele? Știința secolului nostru nu poate răspunde încă multumitor.

Se știe că din punct de vedere fiziologic lacrimile pot fi *reflexe* (ce ne curg din ochi, de pildă, când tăiem ceapă) și *emoționale* (cauzate, în special, de bucurie și durere). Ceea ce le diferențiază este, după biochimistul american William G. Frey, conținutul ridicat de

albumine caracteristic lacrimilor emoționale.

La naștere, omul este lipsit de capacitatea de a avea lacrimi emoționale, aceasta dezvoltându-se între a doua și a 12-a săptămână de viață (mult mai devreme decât capacitatea de a zâmbi, care apare cam în a cincea lună de viață).

Potrivit cercetărilor, copiii care, datorită unor deficiențe, nu pot să plângă "cu trei rânduri de lacrimi" nu sunt în stare să suporte încărcături emoționale mari, lucru semnalat încă din sec. XVII de englezul William Harvey - cel care a studiat pentru prima dată inima și circulația sanguină - care avertiza că acumularea de prea multe emoții poate să deregleze ritmul cardiac, provocând "scăderea poftei de

mâncare și apariția senzației de frig".

În 1982, Frey a întreprins o cercetare asupra comportamentului oamenilor maturi care plâng. Rezultatele l-au condus la concluzia că lacrimile exprimă stările emoționale datorate, în special, conflictelor avute la serviciu, în familie sau ca urmare a suferințelor din dragoste. Aceste cauze au fost numite "relații reciproce între oameni". Dacă 40% dintre femeile cercetate au plâns datorită acestor relații, curios este că, printre bărbați au fost cu 3% mai mulți cei care plâng din cauze cu totul neexplicabile, care au fost incluse în categoria "gândurilor triste".

În prezent, fiziologii sunt de părere că lacrimile ajută la slăbirea încordării emoționale, în aceasta constând rolul

lor pozitiv. De aici, rezultă că reținerea lacrimilor mărește receptivitatea la diferite neplăceri fizice sau fiziologice. Un specialist în stres arăta, în acest sens, că încercările nereușite de a învinge încordarea emoțională agravează boli cum sunt hipertensiunea arterială, ulcerul gastric și duodenal, precum și unele boli reumatice, alergice, cardiovasculare și renale. Așadar, plânsul este condiția necesară pentru izbăvirea de tristețe, iar lacrimile - o componentă biologică însoțitoare.

Dacă plânsul ne asigură o stare fiziologică bună, fiind necesar pentru sănătate și fericire, atunci concluziile cercetărilor lui Frey sună pentru bărbați nu prea îmbucurător. Se pare că femeile plâng de 4 ori mai des decât bărbații, practic de 5,3 ori pe lună și, în timp ce doar 6% dintre femei n-au plâns într-o lună, numărul bărbaților care n-au plâns se ridică la 45%.

Aceste observații sunt întărite și de alte cercetări ce au scos în evidență faptul că multe reprezentante ale sexului frumos *"plâng destul de temeinic și cu metodă"*, alegând în

chip activ timpul, locul și cauzele pentru a vărsa lacrimi.

Legând lacrimile de slăbiciune, iar slăbiciunea de femeie, se consideră, în general, că plânsul nu este doar dreptul emoțional conferit acesteia prin naștere, ci și un mijloc de reprimare a agresivității. În ceea ce privește lacrimile bărbaților, ele au fost scuzate totdeauna dacă au fost legate de evenimente tragice, singurele care nu s-au iertat niciodată fiind lacrimile

provocate de înfrângeri sau insuccese.

Chiar dacă atitudinea societății față de lacrimi este când pozitivă ("Lacrimile sunt un lucru bun. Sunt semnul omeniei, al supleței și al modului nostru de a percepe lumea"), când negativă ("Lacrimile sunt un lucru rău. Ele ne lipsesc de rezonabilitate făcându-ne mai vulnerabili"), credem că ele, fie de bucurie, fie de jale, exprimă cel mai bine, fără cuvinte, tragismul și zbaterea existenței ființei umane.

Știți cum să scăpați de stres?

Se pare că mulți sau chiar cei mai mulți dintre noi nu obțin de la viață ce-și doresc fiindcă sunt victimele stresului și tensiunii zilnice în care trăiesc. Cum să scăpăm de stres? Cum să facem să nu ne mai simțim tot timpul hărțuiți și grăbiți? Norman Vincent Peale ne ajută să găsim răspunsurile adecvate. Astfel, încercați de câteva ori pe zi să vă relaxați întâi fizic; apoi, îndepărtați-vă din minte toată iritarea, ranchiuna, dezamăgirea, frustrarea și încordarea. Un ultim pas, "ridicați ochii spre ceruri", întorcându-vă gândurile spre Dumnezeu spre a intra în armonie cu el și vă veți umple de pace, de liniște.

Trebuie să încercați să deveniți o persoană plăcută, fericită, plină de umor; în orice situație să fiți relaxat, să vă păstrați calmul, să aveți o atitudine prietenoasă, să aveți credință, să faceți bine tot ce faceți.

În acest sens, iată câteva reguli pentru eliminarea stresului:

1. Nu trăiți cu ideea că sunteți Atlas purtând povara mapamondului în cârcă. Nu vă surmenați peste măsură și nu vă luați prea tare în serios.

2. Convingeți-vă că vă place munca pe care o faceți. Doar așa poate deveni o plăcere și nu o corvoadă. Poate că dv. trebuie să vă schimbați și nu munca pe care o faceți. Schimbându-vă, și munca vi se va părea altfel.

3. Planificați-vă munca. Lipsa de organizare dă naștere la

senzația de "înnămolire".

4. Nu încercați să faceți mai multe lucruri deodată. Acesta este motivul pentru care aveți senzația că vi se scurge totul printre degete.

5. Formați-vă o atitudine mentală corectă, amintiți-vă că tot ce-i ușor sau dificil în munca dv., depinde de felul în care vă raportați la ea. Gândiți-vă că este greu și vă va fi greu. Gândiți-vă că este ușor și lucrurile se vor simplifica.

6. Deveniți eficient în munca pe care o faceți. "Știința este putere", spunea un filosof englez. Este întotdeauna mai ușor să faci un lucru corect.

7. Antrenați-vă să fiți relaxat. Calmul rezolvă totul.

8. Disciplinați-vă, nu lăsați pe mâine ce puteți să faceți azi. Țineți-vă de programul pe care vi l-ați stabilit.

9. Meditați asupra a tot ceea ce faceți. Veți beneficia de o "relaxare eficientă" în felul acesta.

In timpul somnului, "aparatul segmental" aflat la baza craniului, lansează un bombardament de impulsuri de înaltă tensiune, lipsite de sens și haotice declanșând valuri de substanțe care se vor suprapune în telencefal. Suntem "parașizați", spectatori neajutorați ai unui spectacol nocturn ce se desfășoară sub fruntea noastră. Visăm.

nouă eră se afla la orizont. Ceea ce era un "moft" devenea un lucru acceptat de toată lumea.

Astăzi, oamenii de știință consideră că visele pot servi drept semnalizare a bolilor, în timp ce psihologii, prin descifrarea semnificației acestora, câștigă teren în explicarea misteriosului univers interior uman.

1. Visele ne umplu nopțile. În trecut, femeile

nevoie de discriminare între sexe.

2. Vârsta influențează visele, în egală măsură. Pentru studiile sale, un cercetător american a adus în laborator copii între 3-9 ani. Timp de nouă nopți i-a trezit din somn întrebându-i ce și amintesc. Copiii raporta fragmente de vis, nu povesteau. Își aminteau imagini statice din povești cu animale. Aceste imagini aveau un

Visul - un limbaj cu semnificații multiple

Până nu de mult, visele păreau, pentru un om de știință, un mod de a trăi. Chiar după descoperirea, în 1953, a locului din creier unde se produc visele, exista sentimentul că acestea sunt aspecte efemere, simple "instantanee" și nu ceva demn de știință. Când adepții lui Freud au început să folosească alte căi spre inconștient, visele au revenit în discuție, semn că o

visau mai mult scene de interior, privitoare la cămin; bărbații visau "exteriorul". Visele femeilor aveau, ca trăsătură generală, mai multă conversație și emoție, sau cea care povestea un vis era victima unei agresiuni. În visele bărbaților predominau imaginile "mecanice". Dar dacă acceptăm visul ca reflectare a proceselor interne, nu mai este

conținut emoțional redus, iar copiii înșiși apăreau extrem de rar în propriile lor vise. De la 5-6 ani, unii începeau să "povestească" visele; exista acțiune și mișcare, dar cel care visa încă nu apărea ca "protagonist". Abia de la 7-8 ani, unii copii, mai cu seamă cei dotați, se integrau în visele lor. De la 8-9 ani, copiii încep să viseze ca adulții.

Ce circuite mintale

trebuie conectate pentru a avea vise "adulte"? O condiție pare a fi folosirea simbolurilor. "Visele nu sunt reflecții ale unor evenimente specifice", notează același cercetător american, "fuziuni ale «feliilor» de memorie și cunoaștere pe care creierul le combină". Acest lucru cere abilitate pentru a analiza conceptele și a le dispune în întreguri noi. Notând momentele în care se dezvoltă diferite abilități, cercetătorul speră să folosească visele copiilor pentru a alcătui un program al dezvoltării cognitive.

3. Fiecare părinte știe că între 3 și 5 ani, copiii sunt predispuși la coșmaruri. În egală măsură, sunt predispuse și persoanele care au ceea ce psihologia numește "granițe subțiri": aceste persoane sunt extrem de sensibile la propriile emoții și la lumea interioară. Cei predispuși suferă mai multe coșmaruri decât este normal, adică 1-2 pe an. Trăsătura distinctivă a tuturor coșmarurilor este aceea că cel în cauză se visează în primejdie. Părinții fac excepție: ei își visează

copiii în pericol.

O altă cale de a depăși coșmarurile este "tehnica" numită luciditate, prin care cel care doarme recunoaște în vis că... visează. Abilitatea de a visa lucid o are numai aproximativ 10% din populație, care "beneficiază", totuși, în medie, numai de un singur asemenea vis pe lună. Dar luciditatea poate fi învățată, afirmă psihologul Stephen LaBerge de la

Universitatea din Statford. El aplică voluntarilor măști speciale, prevăzute cu senzori care detectează somnul cu vise, aprinzând o lumină roșie. Când cel care doarme "vede" lumina, aceasta pătrunde în vis și-l avertizează că visează. Se poate alege o "felie" de vis, de obicei una care se repetă, și pacientul poate fi învățat să recunoască imaginea respectivă ca făcând

parte din vis. Mai întâi, recunoaștem că e vis, apoi încercăm să-i controlăm conținutul. Chiar și copiii sub 5 ani sunt capabili să învețe să viseze lucid, mai ales pentru combaterea coșmarurilor. "Înotam și un rechin mă urmărea. Îmi era groază că o să mă mănânce" a visat o fetiță. Psihologul i-a sugerat ca data viitoare când se va mai repeta coșmarul să încalce pe rechin ca pentru o plimbare. Coșmarul a încetat.

4. În timpul somnului cu vise, cei mai mulți dintre cei care visează sunt imobilizați. Dar doi medici de la o clinică din Minnesota au studiat 75 de pacienți, mai cu seamă în vârstă. Acei oameni calmi, prietenoși și fericiți acționau violent în timpul unor vise. Deși cei doi cercetători nu cunosc cauza sindromului, ei cred că este de factură neurologică sau se datorează vârstei.

5. O dogmă care rămâne indisputabilă este că, atunci când cineva își visează propria moarte, nu înseamnă că se întâmplă chiar așa. Totuși, se pare, visele ne "șoptesc" câte ceva despre eventualele

îmbolnăviri. Într-un studiu din 1987, dr. Robert Smith, de la Universitatea din Michigan, a analizat, pe subiecți cardiaci, visele referitoare la moarte, inclusiv imagini de cimitir sau despărțiri de familie sau prieteni. Persoanele care au vise "morbide" suferă de afecțiuni cardiace serioase.

Oricum, visele par să străpungă subconștientul, limbajul lor fiind criptic. Interpretarea limbajului metaforic este înrudită cu o analiză literară, cu o analiză a simbolurilor poetice. Visele seamănă foarte mult cu poezia. Le înțelegi cu condiția să le găsești metafora. Visele ne arată ceea ce nu îndrăznim întotdeauna să confruntăm direct în stare de veghe.

6. Psihiatrii încearcă să explice faptul că visele sunt generate de neuroni în timpul somnului și că mintea concretizează semnalele pe care le primește. Visele, spun ei, se nasc în "aparatură segmentală" care controlează reflexele. Aici se află două tipuri de neuroni care controlează somnul, fiecare folosind o substanță chimică diferită

pentru comunicare. Astfel, un tip de neuroni folosește *acetilcolina* (acești neuroni sunt activi în timpul somnului cu vise), iar celălalt folosește *norepinefrina* și *serotonina* (acești neuroni nefiind activi în timpul somnului). Neuronii încărcăți cu acetilcolină trimit rafale de semnale electrice în cortex (locașul gândirii superioare și al viziunii). Acesta preia informația și o "împletește" într-o poveste concretă, bazată pe semnale referitoare la amintiri preexistente.

Acetilcolina poate fi chiar material din care sunt făcute visele. "Cocteilul" viselor noastre este, deci, 7 părți carbon, 17 hidrogen, 1 nitrogen, 3 oxigen: $C_7H_{17}NO_3$.

7. În lucrarea sa "Creierul care visează", publicată nu cu mult timp în urmă, dr. J. Allan Hobson oferă o explicație la întrebările: de ce sunt visele așa de ciudate?, de ce predomină mișcarea și nu mirosul și gustul?, de ce visăm în metafore?.

El susține că visele abundă în imagini vii, deoarece creierul lucrează prin asociere, iar asocierile la nivel

superior sunt metafore. Ubicuitatea simbolurilor poate, de asemenea, reflecta cum lucrează memoria. Din moment ce visăm în metafore, probabil că stocăm cunoaștere sub această formă. Studiarea simbolurilor visului ne-ar putea lămuri dacă ne organizăm amintirile în funcție de conținutul lor emoțional, de apariția lor sau în funcție de alte trăsături.

Psihologia poate explica și alte nedumeriri. Visele sunt "vii" și aproape lipsite de gust și de miros. Motivul? Poate că neuronii vizuali și nu cei olfactivi sau gustativi lucrează în timpul somnului cu vise.

Visele pot fi bizare, uneori, deoarece cortexul primește semnale de la "aparatură segmental" și nu din lumea exterioară. Oricum însă, ele au legătură cu viața reală, deoarece creierul se hrănește cu amintiri recente pentru a depăna o poveste. Visele mai pot fi și delirante, cu urmăriri, zboruri sau căderi. O explicație ar putea fi că neuronii din acea parte a cortexului, care controlează mișcarea, acționează cu aceeași rapiditate ca și în stările de veghe.

Odată treziți, uităm cam 95% din vise, pentru că ele sunt stocate temporar în ceea ce se numește "memoria scurtă". Substanțele necesare pentru a le întipări în memoria conștientă sunt serotonina și norepinefrina care nu acționează însă în timpul visului. Singura modalitate de a "capta" un vis este să-l scriem imediat după ce ne-am trezit, deoarece se estompează în următoarele 15 minute.

8. Visele noastre ne apar, adesea, ca un fel de dezordonare a sensurilor. Ele sunt halucinații vizuale ale unei ordini câteodată ciudate, plină de evenimente obscure și aluzii. Emoțiile par să joace un rol important. Visele, însă, își urmează propriile reguli de logică. Freud le numea "psihoze pasagere". *"Visele nu sunt lipsite de sens, nu sunt absurde"*, afirma el în lucrarea "Interpretarea viselor", care a lansat psihanaliza. *"Dimpotrivă, ele sunt fenomene fizice, complet valide, create de o supercomplicată activitate a minții"*.

Multe vise sunt tulburătoare, abundă în detalii care par străine

celui care visează, încât depășesc asocierile. Altele sunt ca un poem, distilări stranii ale unei emoții aparte. Eliberați de inhibițiile comunicării verbale, se pare că răspundem unor închipuiri vizuale care au constituit, probabil, modul nostru primar de gândire; iată de ce limbajul poetic ne tulbură în asemenea măsură.

Așa s-ar putea explica de ce unele vise ne obsedează cu o putere mai convingătoare decât cea a poeziei, ele ajutându-ne să ne explicăm memoria, gândurile și creativitatea.

Ar putea somnul cu vise să ajute la dezvoltarea creierului? Sugarii visează de două ori mai mult decât un copil de 5 ani. Oamenii care nu visează au tulburări de memorie, iar unele studii arată că cu cât visăm mai mult, cu atât suntem mai odihniți după ce ne trezim, pentru că visele ne pregătesc pentru solicitările noii zile, prin reîncărcarea creierului. Oricum, ne mirăm în continuare de aceste enigmatice misive ale nopții.

George Baciu
Profesor

Comunicarea umană pe glob

Printre cele mai minunate "invenții" făurite de om de-a lungul evoluției sale multi-milenare, se numără și limbajul său. Astăzi, nici măcar nu putem afirma cu certitudine că este o creație umană. Depinde în care teorie a apariției omului pe Terra credem (geneza biblică, geneza științifică, panspermia cosmică, adică aducerea germinilor de viață de pe o altă planetă etc). Oricum, creații ale omului sunt nenumăratele limbi care se vorbesc pe Pământ, semn distinct al diversității raselor umane și grupurilor etnice.

Cum a fost la origine

La origine, spune Biblia în "Cartea Genezei", întregul Pământ avea o limbă unică și aceleași cuvinte. Oamenii spun: - Vom construi un oraș și un turn (Babel - n.n.) al cărui vârf va atinge cerul. Dumnezeu zice: - Iată că ei sunt un singur popor și nu au decât o limbă unică..., acum nimic nu le va fi imposibil să construiască".

Dar Dumnezeu i-a dispersat pe fața întregului Pământ și ei au încetat să mai construiască orașul și turnul. Lecția este clară: o limbă unică este un incompatibil instrument de putere!

5. rusa	291
6. araba	192
7. bengali	181
8. portugheza	171
9. malaieziana, indoneziana	138
10. japoneza	124
11. franceza	119
12. germana	118
13. punjaba	70
14. javaneza	65
15. bihara	65
16. italiana	60
17. coreana	60
18. telugua	55
19. tamila	55
20. marata	50

Limbile cele mai vorbite din lume

Limba	Milioane de persoane pentru care este limba maternă
1. chineza	1000
2. engleza	437
3. hindi	338
4. spaniola	331

Cum este azi și cum va fi mâine

Deși numeric, engleza nu ocupă decât locul doi în tabelul celor mai vorbite limbi de pe glob, totuși, este limba cea mai "puternică" azi. De ce? Răspunsul la această întrebare este simplu, fiindcă este limba cea mai vorbită de partea cea mai civilizată a lumii (și aici se poate face o discuție foarte interesantă - ce

înțelegem prin civilizație, care este raportul ei cu tradiția, cât de civilizată este o țară, o națiune, un popor, spre ce ne îndreptăm... Discuția depășește subiectul materialului de față.)

Engleza, putem spune, este astăzi un mijloc de putere și chiar, un mijloc de a accede la putere. Ce va fi mâine și cât de departe este acest mâine (raportat la dimensiunea medie în ani a vieții umane - 70 ani), vom vedea. Deocamdată este clar că în sânul Comunităților Europene sunt acceptate oficial mai multe limbi pentru comunicare (și nu doar engleza): germana, franceza, spaniola, italiana (pentru a nu le cita decât pe cele mai importante ca număr de vorbitori, pe continentul nostru). În cadrul ONU și organismelor sale predomină însă engleza. În prezent, ONU tinde să se substituie într-un organism (consiliu) mondial al popoarelor, dominat de membrii Consiliului de Securitate (și interesele lor!), din care prevalează pe moment SUA. Cum va fi peste 10-20-30 ani? Este greu de prevăzut sau de intuit... Este foarte posibil să ne întoarcem la o limbă unică, aidoma începutului biblic. Să fie această limbă esperanto? Una din megatendințele postulate de John Naisbit în lucrarea sa, best-seller, cu același titlu, este și afirmarea limbilor și culturilor naționale.

Limbi artificiale și limbi noi, în formare

Încă din antichitate se știa că "zeii au fericit omenirea dăruindu-i o limbă comună" (Platon). La 1280, filosoful Ramon Lull, în lucrarea sa "Ars Magna", propune un sistem de limbă scrisă pentru comunicarea între popoare. Ulterior, Rene Descartes (1596-1650), filosof și savant francez, a susținut formarea unei limbi simple pentru comunicarea între

diferiți oameni. Puținu știu însă că au fost propuse, începând din secolul trecut, cam 600 limbi universale, dintre care putem aminti: "Kosmos" (1844), "Sol-re-do" (1858), sprijinită de Napoleon III și de Victor Hugo, "Novalistiv" (1895), "Perio" (1904) și multe altele.

Tot în secolul al XIX-lea, în 1879, J.M. Scleyer a propus "Volapuk", care a avut la vremea sa circa 500 mii adepți, iar în 1887, medicul polonez, Zamenhof - limba "Esperanto" (cu un vocabular romano-germanic și gramatică schematizată, vorbită astăzi de 1 milion de persoane). În 1930, Ogden și Richards creează limba-jul "Basic English" (cu 850 cuvinte vocabular, din care 18 verbe), iar după câțiva ani este experimentat "Basic French" (1250 cuvinte). Limbajul "Interlingue" din 1922 (conține circa 10000 cuvinte din limbile europene de mare circulație; nu are gen, acord și declinare) tinde a fi înlocuit de "Glosa" - o nouă limbă universală, pusă de curând la punct de Ron Clark, fost profesor la Universitatea Richmond (SUA). "GLOSA" se bazează pe circa 1000 cuvinte cu rădăcini grecești și latinești, ușor de înțeles și de învățat pentru majoritatea popoarelor europene. "Glosa" ar putea fi învățată în numai 4 luni și se speră că va fi adoptată ca limbă oficială a Comunității Europene.

Temporal, cele mai recente limbaje artificiale sunt cele care permit dialogul om-calculator (firește, nu fac obiectul articolului de față).

O limbă nouă, în formare și astăzi, deși apare menționată în documente încă din anul 1775 este "Papiamento" care se vorbește în insulele Antilele Olandeze, un mozaic compus din cuvinte africane, olandeze, engleze, portugheze și spaniole.

În doctrina lingvistică a lui Ferdinand de Saussure, limba este considerată un fapt social (în sensul definit de sociologul E. Durkheim). Specialiștii, inclusiv cre-

atorii limbilor artificiale, au sesizat nenumărate apropieri lingvistice și semantice între limbi. Iată un singur exemplu semnificativ - cum "cântă" cocoșul în limba: franceză-cocorico; spaniolă-quiquiriqui; engleză-cock a doodle doo; română-cucurigu.

Câte limbi se vorbesc pe glob?

Nimeni nu poate da un răspuns la această întrebare. Potrivit unei statistici făcute de specialiștii germani, în prezent se cunosc în lume 5651 de limbi! Până la efectuarea acestei statistici, se estima că numărul oscilează între 2-3 mii! Este destul de dificil de făcut demarcația între limbi și dialecte. Din numărul total menționat mai sus, circa 500 limbi sunt studiate în mod sistematic, iar circa 1500 nu sunt studiate deloc! Marile concentrări de dialecte pe mapamond sunt localizate astfel: a) în insula Noua Guinee, 3 milioane de oameni vorbesc 1010 dialecte diferite! b) în bazinul fluviului Congo sunt vorbite 280 dialecte africane; c) în zona munților Himalaya - 160 dialecte asiatic! Peste 1400 limbi sunt pe cale de dispariție, fiind vorbite de un număr din ce în ce mai mic de oameni. 3167 limbi au peste o mie de vorbitori; 2/3 din limbile vorbite pe glob nu posedă o scriere proprie.

În urmă cu 10 ani, Academia Franceză considera că populația planetei noastre vorbește 2796 limbi autonome (fără a cuprinde graiurile și dialectele, inventariate distinct). Toate aceste limbi fac parte din 11 grupe lingvistice principale și 50 grupe secundare, mai restrânse. Academia Franceză consideră că vorbitorii de pe Terra folosesc între 7000-8000 dialecte diferite.

Biblia a fost tradusă până în 1989 în

1928 limbi. 80% din populația planetei are acces la Biblie, după datele publicate de Alianța Biblică Universală.

Clasificări ale limbilor

(după A. Meillet și M. Cohen)

1. *indoeuropene* (grupa cu cel mai mare număr de vorbitori):

- a. germanice (400 mil. pers.)
- b. romanice (370 mil. pers.)
- c. slave (270 mil. pers.)
- d. indoiraniene (400 mil. pers.)

2. *semito-hamitice* (în peninsula arabică și nordul Africii): araba, egipteană, berbera etc.

3. *alte familii*:

- a. ungro-finice (maghiara, finlandeza);
- b. turco-mongole;

- c. chino-tibetane;
- d. negro-africane.

Limbi minoritare și... ale minorităților

Germanii se numără printre națiunile care nu au dreptul să vorbească și să dezbată problemele ONU în limba lor maternă. Aceasta pentru că, la fondarea organizației în 1949, a fost introdusă în Cartă, în vigoare încă, o clauză, a "statului inamic" - îndreptată în principal împotriva Germaniei și Japoniei. La acea dată, națiunile învingătoare s-au asigurat că limbile lor se vor afla printre cele oficiale. În prezent, domnul Ruprecht Paque, șeful serviciului de traducere la Națiunile Unite; acesta este de părere că Germania, care asigură 8,93 % din bugetul organizației, ar putea cel puțin să introducă oficializarea limbii naționale la negocierile privind reforma structurală a ONU. El arată că arabii, deși au o contribuție mică la buget, au depășit toate obstacolele printr-o acțiune treptată, "impunându-se prea mult în deciziile importante".

Mediile de informare au anunțat recent semnarea la Strasbourg a Cartei Europene a Limbilor Minoritare, care garantează folosirea neîngrădită a limbii naționalităților în unele state. Documentul a fost semnat la 5 noiembrie 1992 de mai multe state din răsăritul și apusul Europei și, prin clauzele sale, cere între altele și garantarea studierii și predării, precum și a folosirii limbilor minorităților în viața publică. Documentul subliniază în același timp că trebuie eradicată discriminarea minorităților care vorbesc o anumită limbă maternă.

Pentru noi, cei de astăzi, este clar un lucru simplu: fără limbi și limbaje (artificiale, naturale), n-am fi ajuns niciodată

pe această treaptă de civilizație și, reciproc. Omul le-a "inventat" pe toate pentru a se exprima și a fi înțeles mai simplu, în relațiile de comunicare cu semenii săi de pe Terra sau... de pe alte planete din Univers. Cât de bine a reușit până acum să o facă în acest "Turn Babel" al diversităților economice, politice, sociale, culturale (inclusiv lingvistice), timpul o va confirma...

N.A. Date din Anuarele statistice ale ONU pe anii 1991-1992.

Emilian M. Dobrescu
Sociolog

Caracterul și forma gurii

(Urmare din pag. 16)

ușor cărnoasă, trădează o fire delicată, afectuoasă, înclinată spre sexualitate. O gură strâmbă, a cărei buză superioară o încalecă pe cea inferioară sau invers, aparține naturilor sarcastice și veșnic nemulțumite.

Gura cu colțurile buzelor strâns lipite și lăsate în jos trădează un caracter pesimist și melancolic. Spre deosebire de aceasta, o gură cu colțurile buzelor ridicate este dovada unui temperament optimist.

Ne reprezintă scrisul?

In 1967, medicul parizian Alfred Tomatis a publicat rezultatele unor cercetări personale în care arată că omul citește cu...urechea, deoarece orice text nu aparține vizualului, cum s-ar putea crede în mod superficial, ci oralului. Prin urmare, când citim adunăm sunetele fixate sub forma unor semne grafice, cuvintele fiind compuse și recompuse instantaneu în foneme.

Mai târziu, s-a constatat că emisfera cerebrală stângă coordonează activitatea intelectuală pură, iar cea dreaptă pe cea afectivă și emoțională.

Există însă, un fenomen, surprins de profesorul japonez Tadanobu Tsunda. La cei care practică scrierea alfabetică opoziția dintre emisferile cerebrale este foarte clară și puternică, în timp ce la japonezi și chinezi, care practică notația hieroglică, citirea făcându-se în cuvinte întregi, grupuri de cuvinte sau chiar idei, fenomenul amintit nu există. În concluzie: oamenii scriu cum vorbesc și cum aud, dar își coor-

donează și procesele gândirii într-o manieră similară modului de fixare grafică a ideilor. Deci rațiunea este sincronă cu vorbirea, iar aceasta cu gradul de cultură generală și cu maniera de scriere. Fonemele și literele nu au același caracter cu sunetele și imaginile comune, ele fiind creații inteligibile umane. Ca atare, scrierea, literele exprimă grafic vorbirea, potrivit unor scheme stabilite convențional, diferite de la un sistem de notare la altul, nefiind produse ale naturii, în genere, ci ale creierului omenesc. Fenomen sesizat încă de J.J.Rousseau care spunea că omul își redă sentimentele prin vorbire, iar ideile prin scriere!

Scrisul constituie o deprindere pur individuală ce exprimă nivelul de cultură generală, informații despre profesiune, vârstă, sex, preocupări și chiar despre starea de sănătate.

Așa s-a născut grafologia (de la "graph" - înscriere, însemnare și "logos" - studiu), ca disciplină științifică, punând în evidență faptul că fiecare

om posedă un set de gesturi personale, inconfundabile, toate fiind de factură psihologică. Scrisul, mai mult decât alte forme de manifestare individuală, însumează atât gesturi conștiente, cât și inconștiente, având o încărcătură psihologică superioară gesticii, verbi-jului etc. Analiza scrisului are un caracter relativ, depinzând atât de persoana investigată, cât și de gradul de pricepere al cercetătorului. Astfel gândind, grafologia trebuie considerată atât disciplină științifică, de observare, cât și artă a interpretării scrisului.

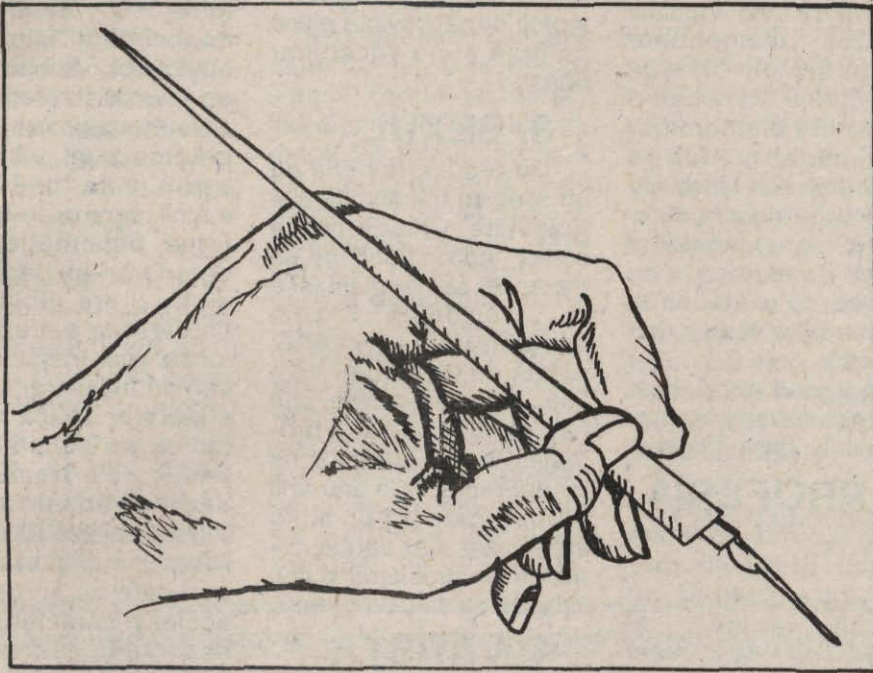
În ultimul timp, grafologia a căpătat o extindere practică, fiind utilizată în domenii dintre cele mai diverse. Una dintre acestea este conexarea analizării scrisului la proba de inteligență obligatorie pentru candidații la anumite posturi cheie, mai ales în echipele de urmărire a zborurilor cosmice, la examenul psihotehnic al aviatorilor și șoferilor de cursă lungă etc. S-a născut și o metodă de tratament, grafoterapia, servind la remediarea unor tulburări

psihomotorii la copiii handicapați.

Ce fenomen ne permite să intrăm în intimitatea psihologică a unei per-

creierul uman a unui "centru grafic", ca expresie a dezvoltării cerebrale actuale. Problema este însă foarte controversată;

deoarece el suferă o serie de modificări de-a lungul timpului, din cauze diverse, ca și datorită capacității unor persoane

soane, pe baza scrisului? Scrisul se bazează pe o serie de conexiuni nervoase stabilite la nivelul cortexului, determinate grafic, care se traduc instantaneu, atât oral, cât și verbal. Conexiunile se extind la mișcarea brațului, mâinii și degetelor ce produc însemnele literelor. Există, deci, o continuă și extrem de rapidă activitate de analiză și sinteză cerebrală, acustică, kinestezică și optică. Neurofizicienii și psihologii încearcă să stabilească dacă se poate vorbi despre dezvoltarea în

unii psihologi români sunt de părere că nu există un centru performant al scrisului, ci o localizare a etapelor căilor de deplasare și interacțiune a proceselor care stau la baza activității nervoase. De aceea scrisul are un caracter strict individual. Un specimen de scris poate semăna cu altul, dar nu poate fi identic pentru că este influențat de particularitățile personale ale tipului de activitate nervoasă proprie, de forța, echilibrul și mobilitatea acesteia. Scrisul are totuși o stabilitate relativă,

de a utiliza variante de scris. Astfel, scrisul se modifică pe măsură ce o persoană depune o activitate scriptică mai mare ca volum într-o anumită perioadă, ca urmare a schimbării profesiei, a modificării stării psihosomatice (tulburări datorate frigului, oboselii, disperării, emoției, alcoolismului, bolilor cronice grave, înaintării în vârstă, bolilor mintale, pierderii parțiale sau totale a vederii). În analiza scrisului se ține, de asemenea, seama nu numai de caracteristicile generale (forma literelor,

dimensiunea, înclinarea, viteza scrisului, presiunea asupra hârtiei, continuitatea, spațierea și orânduirea literelor, direcția și forma rândurilor etc), ci și de cele speciale (numărul elementelor constructive din care se alcătuiește o literă sau o cifră, forma elementelor constructive, modul de începere a unei litere, de finalizarea și legarea semnelor, dimensionarea și alinierea acestora, de repartizarea presiunii la marcarea unor semne diacritice etc).

Cunoscând toate acestea se poate trece la analiza scrisului descifrând:

1. PROFESIA

este ilustrată de forma scrisului. Meseriile manuale care pretind un exercițiu continuu al brațului și efort fizic deosebit sunt exprimate printr-un scris brut, lipsit de eleganță, greoi, apăsător. Un sportiv-gimnast, handbalist, aruncător de greutate sau sulită - va avea un scris masiv spre deosebire de un muzician sau ceasornicar, care vor avea un scris ușor, regulat, îngrijit. Un desenator, arhitect sau inginer va scrie citeț, cu tendința caligrafierii scrierii, a apropierei acesteia de grafia tiparului. Literații scriu, adesea, nervos, dar regulat, cu mici ștersături. Economii au un scris citeț spre deosebire de medici care, în mod proverbial, sunt ilizibili.

2. EDUCAȚIA

Indivizii ordonați, disciplinați scriu corect, filiform, fără greșeli de punctuație și ortografie. Un om instruit are un scris cursiv, o topică bună, cuvinte alese cu grijă și un vocabular bogat.

3. SEXUL

De regulă, femeile au un scris cu trăsături fine și lunguiețe. Chiar o rețetă scrisă "indescifrabil" de un medic de sex feminin iese în evidență prin comparație cu o alta, notată de un bărbat. Vom găsi, însă, femei care, prin natura intelectuală a profesiei lor, capătă un scris cu aparență virilă sau unii bărbați care au un scris efeminizat, dar datele generale ale problemei nu se schimbă.

4. VÂRSTA

După 65 de ani, omul începe să-și modifice scrisul treptat datorită apariției unor stări maladive. Dezorganizarea scrisului prin deformarea literelor, întreruperea lor etc. sunt semne ale bătrâneții, chiar dacă ele apar uneori foarte discret. Se cunosc și excepții la intelectualii sănătoși și robuști, care își conservă forma scrisului și la 80 de ani.

5. BOALA

cronică este vizibilă în scrisul marcat de anumite mici semne, privind, în principal, ordinea cuvintelor și literelor, denumite

de specialiști "gesturi de suferință ale scrierii". Ritmul cardiac anormal poate fi recunoscut în scris. O boală gravă, de exemplu, cancerul, determină o configurație deosebită a "marginilor" cuvintelor, vizibilă pentru un specialist. Modificările scrisului datorate unor boli cronice sunt vizibile în așa-numita "bâlbâire" a mâinii, care duce la neglijarea punctuației și la deteriorări ale legăturilor dintre litere. Bolile care țintuiesc la pat apar sub forma unor trăsături târâte sau de începere nesigură a literelor. Bolile mintale fac ca scrisul să devină haotic, cu tremurături, dezorientări, omisiuni de litere și cuvinte ilizibile etc. Alcoolismul și starea de ebrietate au aproximativ aceleași caracteristici ca în cazul bolilor mintale. Anchiloză, reumatismul, tulburările de auz și de vedere, scrisul fără ochelari și cu mâna stângă, pot fi traduse, de asemenea, în scris.

6. PREOCUPĂRILE

sunt citibile în evoluția scrisului. Astfel, un scris de factură inferioară arată că deprinderea de a scrie a rămas într-un stadiu înapoiat, literele fiind neuniforme, cu trăsături neregulare, unghiulare, trasate apăsător, tremurat, nesigur, cu opriri dese, dezaliniat, omisiuni de litere, denaturări de

semne. Scrisurile medii vădesc preocupări intelectuale la persoanele care nu au astfel de preocupări. Scrisurile superioare apar numai la cei care scriu mult și cu deprinderea unui travaliu intelectual intens, de materializare a limbajului ca modalitate de exprimare a gândirii.

7. TULBURĂRILE

sufletești, deprimarea și epuizarea fizică apar într-un scris cu ritm accelerat, trăsături alungite, tremurate sau violent aruncate, cuvinte ilizibile. Utilizarea tranchilizanților în mod constant, ca și a diferitelor droguri au simp-

tome asemănătoare în scris.

8. SEMNĂTURA

exprimă indicii asupra caracterului. O iscălitură simplă, destul de citeață, indică un spirit clar, sincer, drept. Semnătura dreaptă este caracteristică celor echilibrați psihic și fizic. Cea notată clar, cu litere cursive, fără înflorituri, denotă distincție, un caracter frumos, sinceritate. Când liniile semnăturii apar îngroșate, acesta este un semn că persoana respectivă este hotărâtă, are voință și iubește acțiunea. Iscălitura care se înșiruie în linie oblică aparține, de obicei, per-

soanelor valoroase, cu simțul realității, dar nu celor sentimentale. O semnătură ieșită din comun este un semn al celor care se hrănesc cu iluzii, una neciteață exprimă un om ascuns, cea cu înflorituri poate fi a unui tip pretențios, fără valoare, dar și a unui dement. O semnătură care urcă mult aparține ambițioșilor, dar și suferinșilor de boli cronice sâcâitoare, iar cea care coboară și e dezordonată este specifică celor suferinzi de boli nervoase, surmenajilor și dezechilibraților psihic.

George Baciu
Profesor

Lumea în oglindă

• Psihologul englez David Unx colecționează...oameni ciudați! În pasiunea sa pentru ei, a făcut cunoștință cu mii de compatrioți a căror comportare excentrică stârnește uimirea și ironia celorlalți.

Originalul psiholog susține că printre ciudații săi prieteni mulți sunt oameni inventivi ale căror idei au stârnit interesul unei firme care se ocupă cu calculatoarele electronice. Studiile efectuate au evidențiat faptul că durata vieții acestor oameni bizari este superioară celei medii. În acest sens, D. Unx susține că: "Aceasta se datorește naturii creatoare care păstrează până la adânci bătrâneți capacitatea de a uimi și simțul umorului".

• Potrivit unei străvechi tradiții în noaptea de anul nou în Japonia clopotele templelor budiste răsună exact de 108 ori.

După părerea japonezilor, oamenilor le sunt proprii șase vicii: răutatea, prostia, superficialitatea, lăcomia, șovăiala, cupiditatea. Ele se manifestă însă prin 18 nuanțe diferite. Astfel se explică și numărul bățiilor clopotelor considerându-se că fiecare dintre ele îi izbăvește pe oameni de câte unul din cusururi.

Comunicarea părinți-copii

Senină, fericită, zburdalnică plină de farmec și de dragoste ori, dimpotrivă, inonorată, tristă, chinută, dramatică până la tragism ori până la negare, copilăria este una din laturile existenței noastre. Și dacă defectele de caracter le reproșăm, uneori, părinților avem dreptate, armonia personalității depinzând esențialmente de echilibrul și veghea familiei.

Iată de ce, ne-am propus, începând din acest prim număr al revistei noastre, un "memento pedagogic" amintind părinților câteva din acele lucruri care, neobservate, negândite, necunoscute, ori neluate în serios la vârstele copilăriei, pot ajunge deficiențe mai mult sau mai puțin grave ale adultului, pot alimenta veritabile drame interioare.

Timiditatea, un imperiu al singurătății

Timidul este rezultatul unei carențe educative care, paralizat de defectul lui, nu poate acționa cum ar dori, nu se poate realiza pe măsura potențelor lui, precum și tânărul cu adevărate infirmități psihice exacerbate de sentimentul inferiorității, de trauma anormalului.

Dar care sunt semnele timidității ?

Tulburările vasomotorii ale feței (mai ales înroșirea care riscă să se transforme într-o fobie a înroșirii, denumită eritrofovia), asudarea mâinilor (de aici teama de a întinde mâna), dorința de a urina, tulburările limbajului, mai ales bâlbâiala (de unde teama de a vorbi), multiple inhibiții psihice și fizice, tulburări ale conduitei, efortul de a trece neobservat.

Rezultatul îl constituie cel mai adesea obrăznicia (insolența), inacțiunea, fuga, retragerea în sine, refuzul și imposibilitatea relațiilor cu alții, de unde eșecul, sentimentul de inferioritate văzut chiar ca anomalie până la sentimentul de vinovăție. Timidul este câteodată exclus de ceilalți, ceea ce-i accentuează și mai mult tulburarea.

Ce forme are timiditatea?

Timiditatea la copil se cere înțeleasă în două sensuri: 1. ca timiditate normală, a oricărui copil, chiar și a celui mai îndrăzneț, în fața adulților, cu atât mai mult când aceștia sunt educatori; 2. ca timiditate acumulată prin erori educative, proprie copilului greșit pregătit pentru viață. O pot provoca și:

- timiditatea părinților, care o induc ca pe-o adevărată boală de familie, incurabilă și inevitabilă.;

- neliniștile și preocuparea excesivă a părinților față de copii (frica de boli, de accidente, de prietenii inadecvate, de proaste maniere, de jocuri periculoase, de parcă totul ar risca o catastrofă) ;

- hiperprotecția asociată unei dorințe incomensurabile de a fi indispensabili copilului pentru a-i păstra toată

Comunicarea părinți-copii

afecțiunea ;

- ambiția și orgoliul excesiv al unor părinți care cer copilului mai mult decât poate da ;

- schimbările în relațiile familiale (nașterea unui alt copil, certurile, divorțul, recăsătorirea unuia dintre părinți etc.) ;

- criticile permanente, exagerarea lipsurilor, supravegherea obositoare și reprimările (pedepsele excesive) ;

- hiperocupația părinților care ignoră copilul sau îl strivesc de-a dreptul cu activitatea lor ;

- abandonul educativ, neglijențele sau absențele școlare ;

- nevrozele obsesive și fobice, sentimentul de inferioritate etc.

Cum poate fi tratată timiditatea ?

În cele mai multe cazuri, eliminarea timidității se face pe cale educativă . Constă, în mod special, în reaclimatizarea și așa-numita resocializare progresivă a copilului prin revalorizarea, descoperirea forțelor și calităților pozitive, escamotate sub fațadele negative ale timidității. Copilul trebuie ajutat să-și stăpânească reacțiile, să se dezvolte prin mijloace fizice (exerciții sportive), iar în cazurile-limită prin mijloace medicamentoase (sedative, tranchilizante, calmante) și psihoterapeutice, numai sub prescripția și supravegherea medicului psihiatru.

Fără un suport afectiv însă, nici o acțiune nu va suprima manifestările timidității; în schimb copilul se va pierde tot mai adânc în imperiul singurătății.

Cel mai bun test pentru timizi

- *Aș proceda așa, dar nu îndrăznesc...*

- *N-am destul curaj pentru asta...*

- *Ce vor spune ceilalți despre mine...*

De câte ori nu auzim asemenea scuze de la oameni care n-au reușit în viață așa cum cred că ar fi trebuit să reușească. Sunt puține persoanele care nu regretă ocaziile pe care le-au pierdut în viață din cauză că timiditatea, jena le-au reținut, în timp ce un pic de îndrăzneală le-ar fi permis să-și atingă scopul.

Sociologii care s-au ocupat de problemă susțin că cel puțin 40 % dintre oameni manifestă timiditate. Și nu numai că suntem, adesea, prea timizi, dar nici măcar nu recunoaștem acest fapt.

Micul test care urmează vă va permite, poate, să vă mărturișiți dvs. înșivă, cu sinceritate, că sunteți o persoană timidă. Răspundeți sincer la întrebări și nu fiți timid(ă) în răspunsuri. Nimeni altcineva decât dvs. nu va ști ce ați

răspuns...

1. Ați refuza să pronunțați un mic discurs în fața câtorva persoane pe care nu le cunoașteți ?

2. Ați ezita să telefonați unei persoane care vă interesează, dar pe care n-ați întâlnit-o decât o singură dată și presupuneți că această persoană v-a și uitat sau că nu o interesați ?

3. Tăceți în cadrul unei reuniuni intime dacă cineva a fost criticat pe nedrept, deoarece vă temeți că veți fi singurul care-i ia apărarea ?

4. V-ați reține să mergeți să vorbiți cu directorul dvs. pentru a vă plânge de faptul că altcineva care muncește la fel ca dvs. primește un salariu mai mare ?

5. Dacă cineva vă împinge sau vă dă la o parte când faceți coadă la stația de maxi-taxi, susțineți fără să spuneți ceva ?

6. Vă înroșiți la față când vorbiți cu oameni străini, mai ales cu persoane de sex opus ?

7. Aveți tendința de a ezita sau de a vă bâlbâi atunci când vorbiți cu cineva important ?

8. Vă simțiți stânjenit atunci când trebuie să mergeți la toaletă în timpul unei reuniuni ?

9. Atunci când ați cumpărat ceva și acasă observați că marfa e necorespunzătoare, trimiteți soțul (soția) dvs. sau pe unul din copii să o ducă înapoi la magazin decât să vă duceți dvs. s-o schimbați ?

10. Refuzați să participați la o reuniune cu foștii dvs. colegi de școală ?

Și iată rezultatul !

Dacă ați răspuns "da" numai la una sau două din aceste întrebări, nu puteți fi considerat chiar un timid, dar puteți fi clasificat drept prea îndrăzneț, dacă ați răspuns "nu" la toate cele zece întrebări. O persoană normală răspunde, în general, "da" la una sau două întrebări.

Totodată, dacă ați răspuns "da" la trei întrebări sau mai multe sunteți în mod clar un timid.

Neavând nici experiența și nici puterea noastră de gândire, temerile copiilor ni se par adesea stranii sau lipsite de fundament: toate obiectele, chiar cele mai inofensive, pot fi pentru ei surse de frică (în primii 5 ani de viață). Nimic însă nu este anormal în

caz, ei trebuie tratați cu blândețe, pentru ca anxietatea să nu ia proporții alarmante - refuzul de a mânca (anorexie mintală), de a dormi, de a urina...

Anumite temeri pot părea anormale prin frecvența (copilul căruia îi este

F r i c a

o stare normală a copilăriei ?

aceste manifestări izvorâte din neliniști iraționale și specifice ființei umane în scopul descoperirii instinctuale a lumii. Cele mai curente temeri instinctive sunt: fobiile de singurătate, de întuneric, de persoane străine, de animale. Frica de întuneric este, în mod cert, cea mai răspândită și nu se poate ascunde (fobia nopții, a spațiilor sumbre, a spațiilor disimulate - frica de a privi după o perdea, de a deschide o ușă care dă într-un loc necunoscut - fobia spațiului din urma urmei...) În timp ce aceste fobii nu produc tulburări care să dezorganizeze viața copilului, altele (ca teama de câini, de exemplu) duc la anxietate, fenomen ce naște un sentiment de pericol interior. Această formă de frică (fără cauze aparente; obiectul fricii a dispărut, dar frica persistă, în amintire sau în jocul imaginației) se manifestă adesea la copiii emotivi sau imaginativi. În acest

frică de orice, fără încetare) și intensitatea lor (țipete, paloare sau înroșire subită și intensă) ori prin persistența lor de la o anumită vârstă. Astfel, copilul de 8 ani care are încă nevoie de veioză pentru a adormi seara manifestă o teamă anormală, ca și copilul care plânge la vederea îndepărtată a unui câine. Din fericire nu sunt patologice, întrucât nu se diferențiază de temerile normale decât prin intensitate, iar copilul are un comportament obișnuit.

Exagerarea fricii banale, intensitatea și persistența ei sunt datorate, în cele mai multe dintre cazuri, unei greșite atitudini a părinților: a mamei care-și amenință copilul dându-l la câine să-l mănânce dacă nu "papă" tot. Uneori părinții vorbesc despre propriile lor temeri contagiindu-i pe copii.

Cea mai periculoasă teamă este frica excesivă, bizară ce se caracte-

rizează prin mare intensitate (tulburări grave de comportament), tenacitate (fobii intense și persistente), prin perseverența ei chiar după dispariția cauzelor (veritabila criză de frică). Toate fobiile care ating corpul trebuie supravegheate cu atenție deoarece ele sunt adesea (la adolescenți mai ales) semnul unei eventuale schizofrenii (tulburare psihică ce se caracterizează prin inconsecvență mintală. Nu trebuie să neglijăm niciodată o stare mai mult sau mai puțin permanentă de neliniște - tresărirea la cel mai mic zgomot, timiditatea sau agresivitatea excesivă, ticurile, bâlbâiala, manile, inadaptarea școlară, semnele de oboseală - căci pot fi simptomele unei tulburări nervoase. În acest caz trebuie neîntârziat să consultați psihiatrul, singurul în măsură să judece manifestările de teamă și să indice tratamentul.

Care sunt originile fricii la copii ?

Constatăm că teama este intim legată de cunoașterea vieții și, prin urmare, un copil fără frică este un copil anormal. Dar modul în care se manifestă ea depinde considerabil de "terenul personal". Anumiți copii sunt mai sensibili, mai nervoși, mai emotivi, mai iresponsabili decât alții. La ei frica se greșează cu mai multă intensitate, este stimulată sau întreținută de atitudinile greșite ale părinților. La alții "terenul" este net favorabil dezvoltării unor tulburări obsesive, ale căror manifestări sunt dificil de înlăturat.

Erorile educative care fac din copil un fricos sunt numeroase și foarte răspândite. Cele mai frecvente sunt pedepsele pentru lucruri mai mult sau mai puțin grave. În fața lor, copilul

poate reacționa în diverse maniere: când este foarte sensibil și impresionabil, va fi speriat pentru mult timp de ideea pedepsei. De asemenea, lipsurile: dacă ele sunt exagerate de adulți, dacă i se amintesc prea des, copilul va sfârși prin a-și pierde din ce în ce mai mult încrederea în sine, îl va stăpâni o permanentă teamă interioară.

Pentru a învinge teama, copilul are nevoie de climatul afectiv al familiei (dragoste, sollicitudine, calm, seninătate, liniște, încurajare etc.), căci "dacă dragoste nu e, nimic nu e"...

*Grupaj realizat de
Coralia Clipici
George Baciu*

Aveți la dispoziție 120 de secunde (2 minute) pentru a răspunde sincer celor 20 de întrebări din acest test care se referă la felul cum vă comportați față de cei apropiați, de prieteni, față

supărați o muștrare meritată ?

9. Dar vă supărați când muștrarea este nemeritată ?

10. În mijloacele de transport în comun cedați locul dvs. persoanelor în vârstă, bolnave etc. ?

18. Duceți până la capăt ceea ce întreprindeți ?

19. Vă bucurați când un coleg a obținut ceva ce dvs. nu aveți ?

20. Vă place revista noastră ?

Însumați punctele marcate :

a) dacă aveți între 5 și 55 de puncte, vă sfătuim să reflectați serios la comportarea dvs. ;

b) dacă aveți între 55 și 105 de puncte, vă putem spune că sunteți o persoană cu comportament oscilant, când spre pozitiv, când spre negativ, puțin dificilă, dar nu rău intenționată. ;

c) dacă aveți între 105 și 155 de puncte, este totul bine, dar puteți să vă comportați și mai bine. ;

d) dacă vă situați între 155 și 195 de puncte, sunteți un om minunat. Nu vă modificați niciodată comportamentul ;

e) dacă aveți 200 de puncte, luați-o de la

MINUTELE..

de dvs. înșivă. Sunt posibile trei moduri de răspuns pentru fiecare întrebare. Alegeți pe cel care vi se potrivește: I. Totdeauna (pentru care marcați 10 puncte) ; II. Câteodată (pentru care marcați 5 puncte) ; III. Niciodată (pentru care marcați 0 puncte). Așadar...

1. Vă sculați ușor dimineața ?

2. După ce v-ați sculat, vă spălați cu plăcere ?

3. Vă aranjați lucrurile care vă trebuie a doua zi, de seara ?

4. Sunteți prudent când traversați strada ?

5. Plecați în liniște din apartament (casă) pentru a nu vă deranja vecinii ?

6. Pe drumul spre serviciu (școală), vă gândiți ce aveți de făcut în ziua respectivă la locul de activitate ?

7. Împărțiți gustarea cu colegii sau prietenii ?

8. Acceptați fără să vă

11. Ce credeți, sunteți un bun tovarăș, un bun prieten ?

12. Colegii sunt de acord cu răspunsul la întrebarea precedentă ?

13. Sunteți mulțumit când vă împiedică ceva important să întârziâți la serviciu (școală) ?

14. Acceptați fără să vă supărați să faceți piața ?

15. Recuperati restan-

te în pregătirea și munca dvs. ?

16. Vă reproșați orice impolitețe pe care o comiteți ?

17. Vă spălați pe mâini înainte de a mânca ?

Început pentru că, probabil ați greșit la adunare. Dacă nu, și deci adunarea este corectă, rețineți 20 de puncte pentru că nu ați fost sincer în toate cazurile!

..ADEVĂRULUI

Comunicarea extrasenzorială

În lucrarea "Enciclopedie de psihologie", Raymond J. Corsini include studiul fenomenelor psihice paranormale PES (percepția extrasenzorială) și PK (psi-hokinezia) în categoria pseudopsihologiei (după unii cercetători domeniu special de cercetare științifică, iar după alții, domeniu exclus perimetrului științei), alături de *astrologie* (crența că personalitatea este predeterminată de constelația planetelor în momentul nașterii individului), *numerologie* (predicția evenimentelor din viața individului, pe baza relației numerice dintre data nașterii și ziua luată în calcul) *chiromanție* (predicția comportamentală bazată pe studiul liniilor și formei palmei), *demonologie* (explicarea comportamentelor bizare prin posedarea spiritelor de către demoni) etc.

Termenul de "paranormal" se asociază fenomenelor care nu pot fi explicate în termenii teoriilor despre natură, pentru că ele contrazic una sau alta din axiomele științei. Prin urmare, parapsihologia desemnează - așa cum susțin cercetătorii ruși și americani - studiul fenomenelor de percepție realizate fără participarea organelor de simț și al formelor de acțiune a ființelor vii asupra realității fizice exterioare organismului fără participarea efortului muscular. Așadar, se poate vorbi de o clasificare a fenomenelor *psi* (propusă de K.R.Rao - Univ. Andhra, S.U.A.) *fenomene PES* (capacitatea de a obține informații fără ajutorul simțurilor obișnuite) și *fenomene PK* (facultatea de a acționa asupra realității externe, fără intervenția activității musculare). În rândul fenomenelor PES intră telepatia (percepția extrasenzorială a gândurilor altuia) și clarviziunea (percepția extrasenzorială a obiectelor sau evenimentelor externe).

Ce se poate spune astăzi despre fenomenele psi? Că ele există, dar că până în prezent nu a fost elaborată o explicație științifică a producerii lor, dar nu este exclus ca în viitor ele să poată fi

controlate de cercetători, parapsihologia trecând în sfera psihologiei.

Pornind de la ideea că scopul existenței noastre este acela de a ne conștientiza la nivel cosmic și acceptând realitatea unei comunicări OM - MEDIU și prin prin alt tip de fenomene decât cele cunoscute de știință, vom încerca să expunem în revista noastră tipurile de fenomene psi cercetate până acum, autorii lor prezentând ei înșiși garanția morală privind verificarea faptelor prezentate. Așadar :

Telepatia

Este cel mai întâlnit fenomen psi și constă în transmiterea gândului între două persoane (un emițător și un receptor), calitatea transmisiei depinzând de calitățile native și de practica prin exercițiu a acestei activități. Cercetările au scos în evidență câteva aspecte ale manifestării telepatiei: *transmiterea mesajelor se face sub formă de imagini; mesajele transmise străbat orice fel de obstacole (pereți de plumb, mediu acvatic etc.); activitatea telepatică (receptarea) atrage simultan variația volumului sanguin din corp, modificări ale undelor cerebrale, modificări ale câmpului; intensitatea transmisiei este extrem de puțin influențată de distanță; evenimentele emoționale intense se transmit mai bine decât emoțiile banale; prin telepatie se poate determina efectuarea unor acțiuni la distanță.*

Cea mai importantă concluzie rezultată în urma experiențelor telepatică este însă aceea că "gândul este o forță" deoarece el produce acțiuni la distanță fără mijlocirea altei forțe.

Bibliografie:

- Alcock, James - *Parapsychology Science or Magic*, Pergamo Press, Oxford, 1981.
- Iliescu, Elena - *Marturii despre nemurire*, Ed. Presa Națională

Sumar

Modalități de comunicare	1
Limbajul, gloria care încoronează omul	2
Gândire și vorbire cotidiană	4
Procese de asimilare a valorilor	7
Comunicarea prin gesturi	9
Limbajul florilor	10
<i>Aprecierea imaginii de sine</i>	
Test de autocunoaștere	12
Între a fi sau a nu fi ... singur	15
Caracterul și forma gurii	16
Incursiune în intimitatea prenumelor	17
<i>Semnele unei comportări civilizate</i>	
Percepția partenerului	21
Semnale erotice	23
Chiar și picioarele ... vorbesc !	24
Ochii - oglinda sufletului	26
Lacrimile, un mijloc de exprimare a interiorului uman	27
Știți cum să scăpați de stres ?	28
Visul - un limbaj cu semnificații multiple	30
Comunicarea umană pe glob	34
Ne reprezintă scrisul ?	38
<i>Comunicarea părinți - copii</i>	
Timiditatea, un imperiu al singurătății	42
Cel mai bun test pentru timizi	44
Frica, o stare normală a copilăriei ?	45
Minutele adevărului	47
Comunicarea extrasenzorială	48

Din sumarul numărului viitor

Tema

"Personalitatea umană"

- De la preconsistent la transconsistent
- Personalitatea umană - creație a culturii
- Psihicul feminin - o enigmă?
- Cel mai gustos test de personalitate
- "Instituția" mentoratului - model al personalității de excepție
- Temperamente (tipologii)
- Considerații psihosociale asupra îmbătrânirii
- Cine credeți că sunteți dumneavoastră?
- Testul amantului perfect
- Rețete pentru educarea voinței
- Vreți să știți cât mai aveți de trăit ?
- Puteți deveni poliglot ?
- Percepția extrasenzorială
- Alfabetul definițiilor (II)

Alfabetul definițiilor

*A defini înseamnă să înconjuri cu un zid de cuvinte un loc viran de idei.
(Samuel Butler)*

A filosofa = a încerca să răspunzi cu mijloace supermature la întrebări pe care le pun copiii. (Lucian Blaga)

A gândi = a te mișca la infinit. (Henry Dominique Lacordaire)

A iubi înseamnă a te naște, a recunoaște chipul citit dincolo de lucruri. (Antoine de Saint Exupery)

A trăi înseamnă pentru arbore a lua pământ și a plămădi flori din el. (Antoine de Saint Exupery)

Adolescent = copil care dispune de mijloacele unui adult. (Andre Berge)

Admirație = sentiment care zdrobește și nu înduioșează. (H.D. Lacordaire)

Amor propriu = marele resort al speciei umane. (Voltaire)

Colaborările dv. pot fi trimise pe adresa: *Emilian M. Dobrescu*, Academia Română, Calea Victoriei nr. 125, sect. 1, București, cod 71102 sau *George Baciu*, S.C. "Știință & Tehnică" SA, Piața Presei Libere nr. 1, sect. 1, București, cod 79781.

- INCURSIUNE ÎN INTIMITATEA PRENUMELOR
- TIMIDITATEA - UN IMPERIU AL SINGURĂȚĂII
- VISUL - UN LIMBAJ CU SEMNIFICAȚII MULTIPLE
- CHIAR ȘI PICIOARELE... VORBESC !
- NE REPREZINTĂ SCRISUL ?
- PERCEPȚIA PARTENERULUI

SOCIETATEA
ȘTIINȚĂ & TEHNICĂ S.A.

**TEST
PENTRU
TIMIZI**

**LIMBAJUL
FLORILOR**

**SEMNALE
EROTICE**